

Herning
Kommune

Miljø og Klima • Rådhuset • Torvet • 7400 Herning • Tlf. 96 28 28 28 • teknik@herning.dk • www.herning.dk

HERNING KOMMUNE

1. Tillæg til §12 miljøgodkendelse af kvægbruget

Jacob Politiek
Nørhedevej 10
6973 Ørnhøj

Afgørelsesdato: 29-03-2017
Sags nr.: 09.17.00-P19-94-16

Registreringsblad

Overordnet lovgrundlag	Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	
Dato for godkendelse:	29-03-2017	
Ansøgningsskema nr.	19-12-2016, nr. 92367, version 2	
Fiktiv ansøgningsskema nr.	06-02-2017, nr. 92367, version 2	
CVR-nr.	37370827	
CHR nr.	56663	
Ejendomsnummer	6570904839	
Matr. nr. (ejerlav)	Ejerlav	Matrikel nummer
	Hovedejerlavet, Nr. Omme 22ba	
	Hovedejerlavet, Nr. Omme 22ea	
	Hovedejerlavet, Nr. Omme 22fg	
	Hovedejerlavet, Nr. Omme 22kp	
	Hovedejerlavet, Nr. Omme 22mr	
	Hovedejerlavet, Nr. Omme 24da	
	Hovedejerlavet, Nr. Omme 24db	
	Hovedejerlavet, Nr. Omme 53b	
	Hovedejerlavet, Nr. Omme 6f	
Adresse	Nørhedevej 10 6973 Ørnhøj	
Ansøgers navn og adresse	Jacob Politiek Nørhedevej 10 6973 Ørnhøj Postnummer og by E-mail jacobpolitiek@gmail.com Mobil nr. 60140963	
Konsulent	Miljø og Natur Landbrugsrådgivning Frellingvej 27 8560 Kolind Jakob Altenborg E-mail jakob@miljoognatur.dk Telefon nr.26259791	
Tilsynsmyndighed	Herning Kommune Rådhuset Torvet 7400 Herning	
Miljøsagsbehandler	Pernille Kjeldsen	
Kvalitetssikring	Peter L. Birch	

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Herning Kommune med tilladelse fra Kort- og Matrikelstyrelsen. Copyright Kort- og Matrikelstyrelsen 651-600/2000

Luffotos – Danmarks Digitale Ortofoto - er gengivet af Herning Kommune med tilladelse fra Cowi. DDO ©, Copyright COWI.

Indholdsfortegnelse

REGISTRERINGSBLAD	2
VILKÅR FOR HUSDYRPRODUKTION PÅ NØRHEDEVEJ 10, 6973 ØRNHØJ	5
DRIFT OG INDRETNING	5
ÅRSPRODUKTION	6
FODER	7
GØDNINGSPBEVARING	7
UDBRINGINGSAREALER	7
VILKÅR FRA RINGKØBING - SKJERN KOMMUNE	8
BESKRIVELSE AF GRUNDLAGET FOR DENNE SAG OG DE GÆLDENDE LOVE.....	8
INTERESSENTLISTE FOR HØRINGSPERIODE OG OFFENTLIGGØRELSE	10
ÆNDRET BYGNINGSANVENDELSE	12
KOMMENTARER VED HØRING TIL UDVIDELSEN	12
AFTALEAREALER	12
VURDERINGSGRUNDLAG	13
BIAKTIVITETER	13
EJENDOMMENS BELIGGENHED	13
NABOFORHOLD	14
PÅVIRKNING AF JORD	15
PÅVIRKNING AF GRUNDVAND.....	17
PÅVIRKNING AF OVERFLADEVAND	20
PÅVIRKNING AF NATURA 2000-VANDOMRÅDER.....	24
PÅVIRKNING AF NATUR	25
PÅVIRKNING AF BILAG IV-ARTER, RØDLISTEARTER, ANSVARSARTER MV.....	34
GENNEMGANG AF BAT FOR NØRHEDEVEJ 10, ØRNHØJ	37
BAT – STALDINDRETNING	38
BAT – FORBRUG AF VAND OG ENERGI.....	39
FRAVALGTE BAT-VIRKEMIDLER	41
SAMLET VURDERING AF BAT	41
OVERSIGT OVER BILAG.....	43
MILJØVURDERING	50
2.1 GENERELT	50
2.2 DRIFT.....	50
2.2.1 BAT – bedste tilgængelige teknik	51
<u>Udbringning af husdyrgødning.....</u>	51
2.3 NATUR OG VAND	51
2.3.1 International natur – beskrivelse	51
2.3.2 Vandmiljøet.....	51
2.3.3 Jordtype og eventuelle dræn	51
2.3.4 Sædskifte	51
2.3.5 Bilag IV-arter.....	52
2.3.6 Risikoarealer.....	52
2.3.7 Fosforbelastning til vandområde.....	52
2.3.8 Nitrat til overfladevand	53
2.3.9 Ammoniak.....	53
2.4 PROJEKTETS SANDSYNLIGE MILJØPÅVIRKNING	54
2.5 KONKLUSION	54

Indledning

Jacob Politiek har søgt Herning Kommune om et tillæg til § 12 miljøgodkendelsen jf. Husdyrloven af husdyrbruget, Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj

Der er den 29. september 2015, meddelt en § 12 godkendelse til ejendommen. Med dette tillæg ønsker ejer at sammenlægge alle arealerne i én samlet godkendelse, samt at udvide besætningen.

Der søges om udvidelse fra 924,49 DE i kvæg til 1080,45 DE i kvæg.

Nudrift (årsproduktion):

560 malkekøer (11.000 EKM), 190 kalve (0-6 mdr.), 80 kvier (18-24 mdr.), 20 kvier (24-25 mdr.), samt 280 tyrekalve (40-55 kg), alle tung race, til

Ansøgt drift (årsproduktion):

700 malkekøer (11.000 EKM), 165 kalve (0-6 mdr.), 25 kvier (23-24 mdr.), samt 350 tyrekalve (40-55 kg), alle tung race.

Der vil i forbindelse med udvidelsen af dyreholdet, ikke ske bygningsmæssige ændringer. Kvierne sendes på kviehotel.

Ejendommen er beliggende i det åbne land cirka 3,3 km nordvest for Ørnhøj, som er nærmeste byzone. Nærmeste samlede bebyggelse er Vind, som ligger ca. 3 km nordøst for husdyrbruget.

Nogle af udbringningsarealerne ligger i Ringkøbing-Skjern kommune, derfor er der indkommet en § 45 udtalelse fra denne kommune. Da ansøgningsystemet ikke opdeler udbringningsarealerne på kommuneniveau, er det aftalt med Ringkøbing-Skjern kommune at Herning kommune står for, at vurdere og beregne påvirkningen af Ringkøbing og Nissum fjord med kvælstof og fosfor fra udbringningsarealerne beliggende i begge kommuner.

Redegørelse om ansøgers andre ejendomme (ikke samdrift)

Udover Nørhedevej 10, Ørnhøj, ejer ansøger ligeledes ejendommen på Sandbækvej 6, Spjald, som er ved at få udarbejdet en miljøgodkendelse i Ringkøbing-Skjern Kommune. Denne ejendom drives under samme CVR nr., men med separat CHR nr.

Herning Kommune vurderer, at de to ejendomme kan godkendes som hver sin bedrift. Der er således ikke vurderet, at det er nødvendigt at godkende de to anlæg som samdrift, da begge anlæg kan adskilles både teknisk og forureningsmæssigt.

Ejendommene Nørhedevej 10, Ørnhøj og Sandbækvej 6, Spjald godkendes derfor som separate ejendomme. Alle de arealer som modtager husdyrgødning fra Nørhedevej 10 og Sandbækvej 6 vurderes i denne godkendelse.

Tillægget til miljøgodkendelsen er udarbejdet af Herning Kommune.

Meddelelse om tillæg

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Herning Kommune tillæg til gældende miljøgodkendelse til ejendommen beliggende på Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj med de stillede vilkår. Det er Herning Kommunes vurdering, at tillægget, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Det er Herning Kommunes vurdering, at udvidelsen af Nørhedevej 10 der behandles efter § 12 stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet. Derfor er offentligheden ikke informeret tidligt i beslutningsprocessen ved offentlig annoncering. Ligeledes har naboer og andre berørte ikke 6 ugers høring jf. § 55 stk. 4, men 3 ugers høring jf. § 56.

Tillægget gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, plansiloanlæg, gødningsopbevaringsanlæg, udbringningsarealer og lignende, før ændringen er anmeldt og godkendt af Herning Kommune. Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til dette tillæg.

Der gøres endvidere opmærksom på, at et tillæg efter reglerne i Husdyrloven ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Herunder kan det nævnes, at en eventuel byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand m.v. skal søges separat hos Herning Kommune.

Tillægget skal, jf. § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet otte år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2025.

Hvis det meddelte tillæg ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i tre på hinanden følgende år betragtes det som kontinuitetsbrud. Herved bortfalder den del af tillægget, der ikke har været udnyttet de seneste tre år, med mindre andet fremgår af tillægget. Fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes ikke som kontinuitetsbrud

Det er desuden et krav at de opstillede vilkår bliver overholdt.

Vilkår for husdyrproduktion på Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj

I vilkårsdelen fremgår de betingelser, hvorunder husdyrbruget skal drives. Grundlaget for miljøgodkendelsen fremgår af ansøgningen og kvægbuget skal drives i overensstemmelse hermed. Der gøres opmærksom på at eventuelle lovkrav fra andre love skal overholdes, selvom disse ikke er medtaget her.

Drift og indretning

1. Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt når dyreholdet overskrider nudriften på 560 malkekøer (11.000 EKM, 190 kalve (0-6 mdr.), 80 kvier (18-24 mdr.), 20 kvier (24-25 mdr.), samt 280 tyrekalve (40-55 kg), Den del af tillægget til miljøgodkendelsen, som ikke er udnyttet inden to år efter at tillægget er meddelt bortfalder.
2. Følgende vilkår ophæves i miljøgodkendelsen fra den 24. september 2015: Vilkår 4, 5, 6, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 og 34.

- Vilkår 4, 5 og 6 fra § 12 godkendelsen (25-09-2015), ophæves og erstattes med vilkår 3,4 og 5 i dette tillæg
- Vilkår 30, 31, 32 og 33 fra § 12 godkendelsen (25-09-2015), ophæves (vilkår fra Ringkøbing/Skjern Kommune) og erstattes med vilkår 11 i dette tillæg
- Vilkår 27, 28, 29 fra § 12 godkendelsen (25-09-2015), ophæves og erstattes med vilkår 7,8,9 og 10 i dette tillæg

Som følge af vilkår 1 bortfalder den del af tillæg nr. 1, der ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse.

Den ansvarlige for overholdelse af vilkårene er ejer af ejendommen.

Årsproduktion

3. Tilladt årsproduktion:
700 årskøer, tung race (11.000 kg mælk/ årsko)
165 småkalve, tung race (0 – 6 mdr.)
25 kvier, tung race (23-24 mdr.)
350 tyrekalve, tung race (40 – 55 kg)

Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Staldafsnit nr.	Dyrehold og staldtype	Vægt/ aldersgrænser	Antal dyr	Antal DE
Stald 1	Malkeko, på sengestald med fast gulv og skrabning hver anden time	(11.000 kg mælk)	300	436,13
Stald 2	Malkeko på dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	(11.000 kg mælk)	40	58,15
Stald 2	Kvier på dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	(23-24 mdr.)	25	14,71
Stald 2	Småkalve på dybstrøelse	(1 – 6 mdr.)	140	38,97
Stald 3a	Malkeko, på sengestald med fast gulv og skrabning hver anden time	(11.000 kg mælk)	70	101,76
Stald 3 (tidligere stald 3b)	Malkeko på dybstrøelse, lang ædeplads m spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	(11.000 kg mælk)	30	43,61
Stald 4 (tidligere stald 5)	Malkeko, på fast gulv med skrabning hver anden time	(11.000 kg mælk)	260	377,98
Kalvehytter	Småkalve på dybstrøelse	(0 – 1 mdr.)	13	2,97
Kalvehytter (nye)	Småkalve på dybstrøelse	(0 – 1 mdr.)	12	2,74
Kalvehytter	Tyrekalve, dybstrøelse	(40 – 55 kg.)	350	3,43
I alt				1080,45

4. Nedgang i mælkeydelsen må ikke konverteres til flere dyr
5. Beregningen af dyreenheder for køerne er sket med baggrund i mælkeydelsen på 11.000 kg mælk. Såfremt mælkeydelsen overstiger dette,
- Skal der ske en tilsvarende reduktion i antallet af køer, kvier eller kalve, så den tilladte husdyrproduktion på 1080,45 DE ikke overstiges **eller**
  - Skal ejer anmelde og Herning Kommune skal godkende en forøgelse af harmoniarealet **og / eller**
  - Skal der ske en anden afsætning af de ekstra DE husdyrgødning. Modtager af husdyrgødningen skal godkendes af Herning Kommune

Antallet af dyr angiver den tilladelige produktionsstørrelse. De angivne dyreenheder er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse¹.

¹ Bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1324 af 15/11/2016 med efterfølgende ændringer

Der er i ansøgningen taget højde for mælkeydelsen i forhold til beregning af dyreenheder. For at sikre, at eventuel faldende mælkeydelse ikke omsættes til ekstra køer, er det stillet vilkår til dette. Årsagen er, at disse ekstra dyreenheder hverken indgår i ammoniak og lugtgeneberegninger fra ejendommen eller beregningerne for kvælstof og fosfor i gødningen.

Ved stigende mælkeydelse skal ejer sikre, at de ekstra DE i husdyrgødning afsættes som angivet under vilkår 5a, b og c. Så længe der kun er tale om en øget mælkeydelse, påvirker det kun beregningen af dyreenhederne. Dette vilkår er stillet for at give ansøger mulighed for at videreudvikle sin besætning.

Ved små ændringer i produktionen skal der indsendes dokumentation for, at der ikke sker en stigning i lugt, ammoniak kg P/DE ab lager og DE.

Foder

6. Totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt skal bestå af minimum 25 % græsmarksafgrøder (græs, græsensilage, hø eller grønpiller) i gennemsnit på årsbasis. Dokumentation for opfyldelse af dette vilkår skal fremgå af foderplaner, foderkontrol, og skal opbevares i 5 år.

Da udvidelsen er ansøgt efter 1. april 2011, skal projektet overholde et krav om 30 % reduktion af den del af ammoniakfordampning fra stald og lager, der stammer fra den del af dyreholdet, der udvides. På kvægbrug, hvor der er over 25 % græsmarksafgrøder i totalrationen, fastholdes det generelle ammoniakreduktionskrav dog på 15%. Ansøger har oplyst, at der er over 25 % græsmarksafgrøder i totalrationen i ansøgt drift, derfor stilles der vilkår til dette.

Gødningsopbevaring

7. Markstakke må ikke placeres inden for 100 meter fra ikke-landbrugspligtige naboer/landbrugspligtige naboer.

Jævnfør Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 13. Stk. 2. Må Markstakke/kompost højst oplagres samme sted i marken i 12 måneder, og markstakkene må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år. Afstandskravene skal overholde § 8 i husdyrloven.

Udbringningsarealer

8. Udbringningsarealet må tilføres husdyrgødning svarende til 2,3 DE/ha. Der må maksimalt tilføres 97.350 kg N og 14.628 kg P.
9. Udbringningsarealerne skal dyrkes med K12 - sædskifte, der danner grundlag for beregningerne, således at reglerne for anvendelse af 2,3 DE pr ha overholdes.
10. Produktionen må ikke overskride 1023,13 DE, før der foreligger en underskrevet kontrakt med Biogasselskab.

Overholdelse af beskyttelsesniveauerne er under den forudsætning, at de standardsædskifter og gødningstiltag, som ansøger oplyser, ligger til grund for beregningen af fosfor- og kvælstofbelastningen fra husdyrbruget, overholdes. For at sikre, at dette er overholdt, er der stillet vilkår til dokumentation af sædskifte og gødningsplaner på alle ejede og forpagtede udbringningsarealer.

Ændring af udbringningsarealer: Såfremt der sker ændringer med hensyn til udbringningsarealernes omfang og placering i forhold til det, der indgår i miljøgodkendelsen – jf. bilag og kortbilag - skal dette anmeldes til Herning Kommune efter bestemmelserne i §§ 25-26 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Kommunen skal derefter vurdere om udbringning af husdyrgødning på de anmeldte arealer kan påvirke miljøet væsentligt – jf. § 16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Nye arealer kan erstatte arealer i den allerede meddelte miljøgodkendelse, hvis disse som minimum dækker samme areal, og at disse ikke er mere sårbare. Der skal i den forbindelse skelnes mellem ejendommens arealer (ejede og forpagtede arealer) og arealer, hvor der indgås aftale om overførsel af husdyrgødning, idet nye arealer kun kan erstatte arealer inden for tilsvarende kategori. Kommunens vurdering af sårbarheden af de anmeldte arealer foretages som udgangspunkt ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, som er gældende på anmeldelsestidspunktet.

Anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse den 1. august via IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk eller tilsvarende system. Kommunen skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der ønskes udskiftet. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Kommunen har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Udskiftning til arealer, som er mere sårbare end allerede godkendte arealer, kan kun ske efter forudgående miljøgodkendelse efter § 11, § 12 eller § 16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Vilkår fra Ringkøbing - Skjern Kommune

11. Udbringning af husdyrgødning må ikke foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen, eller dækket af sne, eller forud for varslede kraftige regnskyl/store nedbørsmængder.

Beskrivelse af grundlaget for denne sag og de gældende love

Sagens grundlag

Følgende oplysninger er indgået i behandling af sagen:

- Tidligere miljøgodkendelse fra 2015
- Arealudtalelse (§ 45) Ringkøbing-Skjern Kommune
- Supplerende oplysninger frem til 31-01-2017

De gældende love

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i Husdyrloven² med tilhørende Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug³, Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁴ samt Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning.

Tillægget til miljøgodkendelsen meddeles efter Husdyrlovens § 12 stk. 3, da ejendommen har en miljøgodkendelse efter § 12 i Husdyrloven meddelt 24. september 2015.

Tillægget til miljøgodkendelsen har været i høring fra 27. februar 2017 til den 20. marts 2017.

IE-husdyrbrug

I forbindelse med implementering EU-direktivet om industrielle emissioner, er der sket ændringer i husdyrbekendtgørelsen. Disse ændringer kan påvirke visse typer husdyrbrug, de såkaldte IE-husdyrbrug. IE-husdyrbrug er defineret som husdyrbrug, der har aktiviteter omfattet af § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Da dette tillæg omhandler et kvægbrug, som ikke går ind under §12 stk. 1, nr. 1-3, er kvægbruget ikke omfattet af IE-Direktivet.

² Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, Lovbek. nr. 442 af 13/05 2016 med efterfølgende ændringer

³ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 44 af 11/01 2016 med efterfølgende ændringer

⁴ Bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1324 af 15/11/2016 med efterfølgende ændringer

Klagevejledning og offentliggørelse

Herning Kommune har givet tillæg til udvidelse af husdyrbruget på Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj. Tillægget er givet i medfør af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Det er muligt at klage over afgørelsen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Tillægget bliver offentliggjort på Herning Kommunes hjemmeside www.herning.dk under "Planer og offentliggørelser" og "Landbrug" fra den 29. marts 2017. Der kan klages i 4 uger. Klageberettigede er ansøger og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen samt visse organisationer, alle som er angivet i husdyrlovens §84-87.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Herning Kommune i Klageportalen.

Klagen skal være tilgængelig for Herning Kommune i Klageportalen (det vil sige, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen) senest den 26. april 2017.

Når du klager, skal du betale et gebyr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Herning Kommune, der har truffet afgørelse i sagen. Herning Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hvis afgørelsen påklages, bliver det meddelt ansøger.

En eventuel klage har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet, hvorfor tillægget på eget ansvar kan udnyttes før klagefristen er udløbet i henhold til Husdyrlovens § 81, stk. 1.

Denne afgørelse kan også indbringes for domstolene, jf. Husdyrlovens § 90. Det skal ske indenfor seks måneder efter offentliggørelsen.

Med venlig hilsen
Pernille Kjeldsen
Miljøtekniker
Miljømedarbejder, Herning Kommune
Miljø og Klima, Landbrugsteam

Interessentliste for høringsperiode og offentliggørelse

Nedenstående er orienteret om udkast til tillægget miljøgodkendelsen:

Ansøgere

- Jacob Politiek Nørhedevej 10, 6973 Ørnholm, E-mail jacobpolitiek@gmail.com
- Miljø & Natur Landbrugsrådgivning, Frellingvej 27, 8560 Kolind, Jakob Altenborg, Email: Jakob@miljoeognatur.dk

Ejere af forpagtningsaftaler:

- Jens Lindbjerg, Halkjærvej 19, 6973 Ørnholm
- Bent Jensen, Mosevænget 32, 6973 Ørnholm
- Henrik Højer, Mosevænget 28, 6973 Ørnholm
- Finn Hansen, Mosevænget 30, 6973 Ørnholm
- Andreas Knudsen, Brohusvej 5, 6973 Ørnholm
- Henning Jensen, Brohusvej 12A, 6973 Ørnholm
- Karsten Klinkby, Brohusvej 14, 6973 Ørnholm
- Annette McWhan, Galtmosevej 8, 6973 Ørnholm
- Uni Schoustrup-Thomsen, Galtmosevej 10, 6973 Ørnholm
- Lind Jensen Holding, Torstedvej 3, 6973 Ørnholm
- Lind Jensen Holding, Torstedvej 7, 6973 Ørnholm

Naboer og andre væsentlige interessenter (vejledende konsekvenszone 581 meter

- Lone Birgitte Philip Kølle, Lærkevænget 16, 2970 Hørsholm (Halkjærvej 27)
- Vibeke Nielsen og Leif Sahlholdt Nielsen, Halkjærvej 25, 6973 Ørnholm
- Karen og Andreas Knudsen, Brohusvej 5, 6973 Ørnholm
- Jannie Nørgaard Poulsen og Alexander Robin Booker, Nørhedevej 8, 6973 Ørnholm
- Susanne og Leif Hansen, Nørhedevej 13, 6973 Ørnholm
- Ringkøbing/ Skjern kommune E-mail: land.by.kultur@rksk.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-mail: senord@sst.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 85:

- Danmarks fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K. E-mail: fbr@fbr.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V. E-mail: ae@ae.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 86 – lokale foreninger:

- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalafdeling Herning, E-mail: herning@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Herning. E-mail: herning@dof.dk
- Foreningen af bredejere ved Gødstrup Sø. E-mail: bestyrelsen@goedstrupsoe.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 87 – landsdækkende foreninger:

- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-mail: natur@dof.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, Att.: Karsten Johansen. E-mail: lundthing@mail.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-mail: dn@dn.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 København N. E-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten. E-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk og post@sportsfiskerforbundet.dk

Andre:

- Herning Bioenergi A/S, Rosmosevej 4, 7400 Herning, mail@bigadan.dk

Nedenstående er orienteret om meddelelse af tillægget til miljøgodkendelsen:

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 84:

Ansøger

- Jacob Politiek Nørhedevej 10, 6973 Ørnhøj, E-mail: jacobpolitiek@gmail.com
- Miljø & Natur Landbrugsrådgivning, Frellingvej 27, 8560 Kolind, Jakob Altenborg, Email: Jakob@miljoeognatur.dk

Naboer og andre væsentlige interessenter

- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-mail: senord@sst.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 85:

- Danmarks fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K. E-mail: fbr@fbr.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V. E-mail: ae@ae.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 86 – lokale foreninger:

- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalafdeling Herning, E-mail: herning@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Herning. E-mail: herning@dof.dk
- Foreningen af bredejere ved Gødstrup Sø. E-mail: bestyrelsen@goedstrupsoe.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 87 – landsdækkende foreninger:

- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-mail: natur@dof.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, Att.: Karsten Johansen. E-mail: lundthing@mail.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-mail: dn@dn.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 København N. E-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten. E-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk og post@sportsfiskerforbundet.dk

Andre:

- Herning Bioenergi A/S, Rosmosevej 4, 7400 Herning, mail@bigadan.dk

Miljøteknisk beskrivelse og Herning Kommunes samlede vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet, supplerende oplysninger, udtalelse fra Herning Kommunes Naturteam samt Herning Kommunes registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold, har Herning Kommune vurderet, at husdyrbruget, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og den daglige drift, ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det er derfor Herning Kommunes opfattelse:

- at udvidelsen kan ske under hensyntagen til de landskabelige værdier
- at driften kan ske uden væsentlige gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- at husdyrbruget drives under anvendelse af den bedste tilgængelige teknik
- at der er sikret en tilfredsstillende beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger overholder udvidelsen afskæringskriterierne, hvorfor Herning Kommune meddeler tillæg til miljøgodkendelse til husdyrbruget på en række vilkår. I det følgende uddybes den samlede vurdering af det ansøgte.

Ændret bygningsanvendelse

Ansøger søger om ændret bygningsanvendelse, for at få lov til at opstille 12 småkalve i maskinhuset.

Herning Kommune vurderer, at hvis der gives tilladelse til dette i byggesag, så, vil det ikke have væsentlig betydning eller give væsentlige gener for hverken natur eller naboer.

Kommentarer ved høring til udvidelsen

Udkast til tillæg til miljøgodkendelsen har været i høring i 3 uger fra 27. februar til den 20. marts 2017. Der er ikke indkommet bemærkninger i høringsfasen.

Arealer i Ringkøbing - Skjern Kommune

Da dele af udbringningsarealerne, mark.nr. 73, 74, 75, 76, 78 og 80, ligger udenfor Herning Kommune, er Ringkøbing-Skjern Kommune blevet bedt om en udtalelse jf. § 45 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Udtalelsen er vedlagt som bilag 6.

De ikke lovmæssige foreslåede vilkår, som Ringkøbing Skjern ønsker at stille, er efterfølgende indarbejdet i denne godkendelse.

Arealerne i Ringkøbing-Skjern Kommune udgør cirka 44,35 ha ud af et samlet eget areal på 445,44 ha. De pågældende arealer modtager gødning svarende til 2,3 DE/ha.

Konklusion

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at den ansøgte drift af arealet beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune kan tillades, da driften ikke vil påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Vurderingerne i denne godkendelse omfatter herefter kun de ejede og forpagtede udbringningsarealer, der er beliggende i Herning Kommune.

Aftalearealer

Ansøger ejer eller forpagter selv alle udbringningsarealer, hvorfor der ikke er aftalearealer i det ansøgte projekt.

Vurderingsgrundlag

Tillægget til miljøgodkendelsen og vurderingerne bygger på:

- Oplysninger fra ansøger og miljøkonsulent
- Herning Kommunes oplysninger om områdets natur- og miljøforhold
- Områdets sårbarhed over for påvirkninger fra husdyrbruget
- Målsætninger og retningslinjer fra Herning Kommuneplan 2013 - 2024/Naturplaner
- Vandområdeplaner 2015-2021

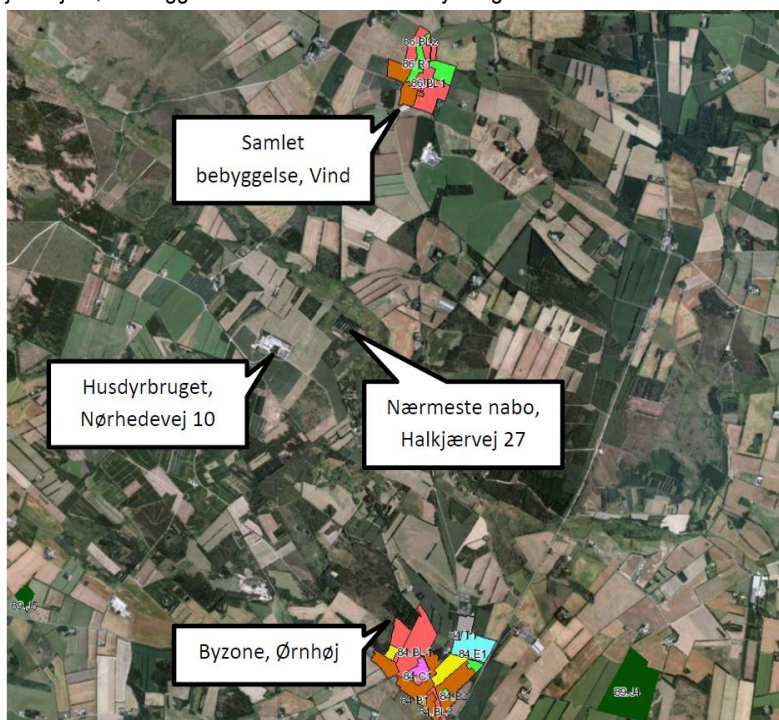
Biaktiviteter

Der er ingen biaktiviteter på ejendommen.

Ejendommens beliggenhed

Anlæggets beliggenhed
Jævnfør §20 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, skal kommunen sikre sig, at risikoen for forurening, eller væsentlige gener for omgivelserne, begrænses, hvis et anlæg ligger mindre end 300 meter fra: <ul style="list-style-type: none">
• en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
• et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
• et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign. Jf. § 4 i Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. er det ikke tilladt at etablere anlæg, ændre eller udvide eksisterende dyrehold i en afstand mindre end 50 meter fra en nabobeboelse

Husdyrbruget ligger på adressen Nørhedevej 10, 6973 Ørnholm, og ligger ca. 3,3 km nordvest for Ørnholm, som er nærmeste byzone. Nærmeste samlede bebyggelse er Vind, som ligger ca. 3 km nordøst for husdyrbruget. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Halkjærvej 27, som ligger 675 m nordøst for husdyrbruget.

Der sker ingen bygningsmæssige ændringer i forhold til tidligere godkendelse.

Naboforhold

Lugt

Lugtgener fra anlæg

I Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er der fastsat en række lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 $OU_{E^{15}}$ pr. m^3 luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier, med hensyn til de tre forskellige områdetyper, netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 $OU_{E^{15}}$ pr. m^3 luft ikke overskrides i mere end 1 % af tiden – svarende til ca. 7 timer i alt om måneden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere end 75 DE. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtavgivelsen.

Tabel 1, lugtgenegrænse for nabo, lokalplan, byzone, samlet bebyggelse:

Lugtgeneberegning	Beregnet geneafstand (m)	Faktisk afstand (m)
Byzone (Ørnvej)	644,08	3,3
Samlet bebyggelse (Vind)	481,29	3,0
Enkelt bolig (Halkjærvej 27)	135,85	675

Oplysningerne om den kumulative effekt skal bruges i lugtberegningen. Er der andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzonen, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Da der ikke er andre ejendomme med over 75 DE indenfor 100 meter af naboejendommen eller indenfor 300 meter ift. samlet bebyggelse og byzone, er der ikke nogen kumulativ effekt.

Konsekvensområdet for ejendommens lugtavgivelse er beregnet ud fra FMK modellen. For det ansøgte projekt er konsekvensområdet beregnet til 580,49 meter. (Konsekvensområde = $1,6 * (Q)(0,6)$, hvor Q = lugtmissionen [LE/s] = 18.455,42 LE/s). Konsekvensområdet vil sige det område, hvor lugten fra ejendommen kan konstateres – uden at den af den grund vurderes at være til gene for omkringboende.

Alle typer beboelse ligger udenfor geneafstanden og gyllebeholderne, som alle er overdækket, ligger mere end 300 meter fra nærmeste nabo.

Herning Kommune vurderer, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende. Alle typer beboelse ligger udenfor geneafstanden, så udvidelsen af husdyrbruget vil ikke medføre væsentligt øgede lugtgener. Det må dog forventes, at beboelser indenfor konsekvensområdet vil opleve øget lugt, idet lugtgeneafstanden øges ved det ansøgte projekt, men lugtgenerne er beregnet til at ligge under de fastlagte beskyttelsesniveauer for lugt.

Støj, støv, skadedyr, døde dyr, lys, affald, kemikalier, håndtering af gylle og brændstof.

Der sker ingen ændringer i forhold til det tidligere godkendte inden for ovenstående områder.

Transport

Ejendommen har 2 indkørsler til ejendommen. Trafikken ledes derfor ikke forbi nabo på Halkjærvej 27, Ørnvej.

I den ansøgte produktion øges antallet af transporter fra cirka 969 til 1.863 transporter årligt, svarende til 92,26 %. Det er primært antallet af transporter til afhentning af husdyrgødning og ensilage som øges, samt antallet af gylletransporter. De resterende gylletransporter sker via offentlig vej, men ingen af disse skal gennem byområder.

De typer af transporter, der i antal vægter mest efter projektets færdiggørelse, er

- 870 transporter med ensilage
- 760 transporter med husdyrgødning
- 52 afhentninger af mælk og det samme antal transporter med dyr

I nedenstående tabel ses hvilken betydning udvidelsen af produktionen vil få for antallet transporter til og fra ejendommen.

Tabel 2, oversigt over antal transporter pr. år

Antal transporter	Nudrift	Ansøgt drift
Afhentning af mælk	52	52
Transport af husdyr til og fra ejendommen	52	52
Transport ensilage	300	870
Halm	10	10
Transport af dyr	104	52
Diesel	26	12
DAKA	26	16
Affald	26	26
Transport af gylle fra gyllebeholder til udbringningsarealer	375/50	760/55
I alt	969	1863

Herning Kommune vurderer, at på trods af en stigning i transporter, vil det ikke give store væsentlige gener for naboer, da udkørselsforholdene ligger væk fra nærmeste nabo.

Påvirkning af jord

Håndtering og opbevaring af gylle

Gyllen pumpes fra stald til fortank til gyllebeholder. Overpumpningen foregår kun under overvågning.

Påfyldning af gyllevogne sker med sugestuds og tilbageløb. Pumpen stopper automatisk når gyllevognen er fyldt. Derved sikres der mod spild på fyldepladsen. Ved fyldning af gyllevogn løber skum og overløb retur til gylletanken via overløbsslangen i sugestudsen. Risikoen for spild på jorden er derfor minimeret. Gyllevogne med egen sugepumpe benyttes ved alle gylletanke og kun under overvågning.

Herning Kommune vurderer at belastningen er tilstrækkeligt vurderet i miljøgodkendelsen fra 24. september 2015.

Opbevaringskapaciteten

Den årlige produktion af gylle i ansøgt drift er på cirka 19.008 m³. jfv. Konsulenterklæring, se bilag 5. Denne beregning er inklusiv drikkevandsspild, regnvand og rengøringsvand, som ledes til gyllebeholder. Opbevaringskapaciteten af gylle mm. på ejendommen er efter udvidelsen på 10,5 måneder. Hermed er Husdyrbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet opfyldt.

Tabel 3, oversigt over opbevaringskapacitet

Beholder	Opført	Sidst kontrolleret	Størrelse m ³	Lagerandel %
Gylletank 1	2014		3000	20
Gylletank 2	2014		4000	24
Gylletank 3	2004	13-10-2014	4000	24
Gylletank 4	1994	13-10-2014	3900	32
Ekstra kapacitet på Sandbækvej 4			600	
Lejer			1200	
Møddingsplads (ny)	2016		250 m ² /375 m ³	100
I alt			16.700	

Tabel 4, Oversigt over samlet mængde husdyrgødning i ansøgt drift

Gødningstype	Kg N	Kg P	DE kvæg, får, geder
Kvæggylle	80.094	12.202	860,72
Dybstrøelse	17.257	2.426	162,41
Afsat til biogasanlæg	21.790	3.343	235,00
I alt	97.267	14.628	1.023,13

Herning Kommune har stillet vilkår til udbringning af kg N/ha/år og kg P/ha/år, jævnfør ovenstående oplyste mængde husdyrgødning/afgasset biomasse.

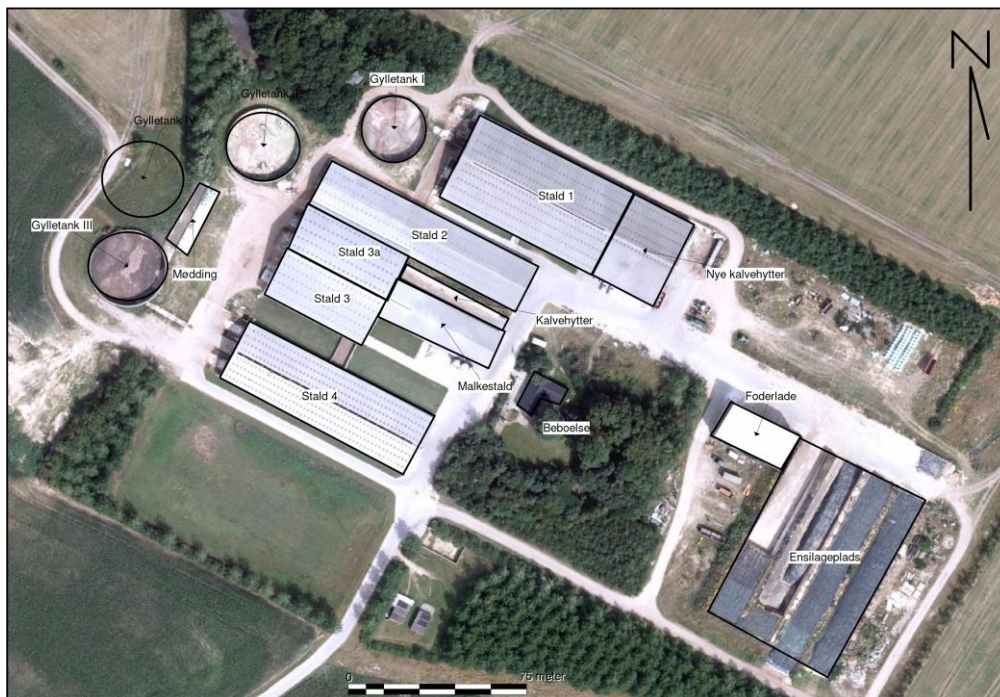
Dybstrøelse/fast gødning

På årsplan produceres dybstrøelse fra kvæg, svarende til omkring 450 tons = 765 m³. Dette er lig med en kapacitet på 5,88 mdr. Det vurderes at de knap 6 mdr. er tilstrækkeligt, da en del af dybstrøelsen fra løsdrift stalden liggende i markstak. Dybstrøelsen fra kalvene vil kun udgør ca. 450 m³ og dermed er kapaciteten på 9 mdr. fint overholdt.

Dele af dybstrøelse opbevares på ejendommens møddingsplads på 250 m². Dele af dybstrøelsen er liggende i stalden mellem 3-4 mdr. og liggende derefter i markstak.

Møddingspladsen har afløb til gyllebeholder.

Herning Kommune vurderer, at gyllevogn med påmonteret pumpe og returløb vil medføre tilstrækkelig sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning. For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der vilkår om, at al håndtering af gylle skal foregå under opsyn. Samtidig skal håndteringen af gyllen foregå på en sådan måde, at eventuelle gener begrænses. Herning Kommune vurderer, at placeringen af gyllebeholderen overholder gældende afstandskrav.

Påvirkning af grundvand

Grundvand

I henhold til de generelle beskyttelsesniveauer, der er nævnt i bilag 3 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, kan der, i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion, ikke tillades nogen merbelastning inden for nitratfølsomme indvindingsområder, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter ved den ansøgte drift. En miljøgodkendelse skal endvidere leve op til udarbejdede indsatsplaner med hensyn til drikkevandsbeskyttelse.

I Herning Kommune vurderes der konkret på udvaskningsberegninger på arealer, der ligger i nitratfølsomt indsatsplanområde, nitratfølsomt indvindingsopland (NFI) samt nitratfølsomt område med særlige drikkevandsinteresser. Derudover foretages der også en konkret vurdering af nitratudvaskningen hvis udbringningsarealerne ligger indenfor en afstand af 300 meter fra fælles vandindvindingsboringer samt i indsatsplanområder.

NFI, udpegninger

En stor del af arealerne ligger i nitratfølsomme indvindingsområder/ nitratfølsomt indsatsplanområde. Udvasningen af kvælstof fra markerne stiger fra til 43 mg nitrat pr. liter til 44 mg nitrat pr. liter i ansøgt drift sammenlignet med nudrift.

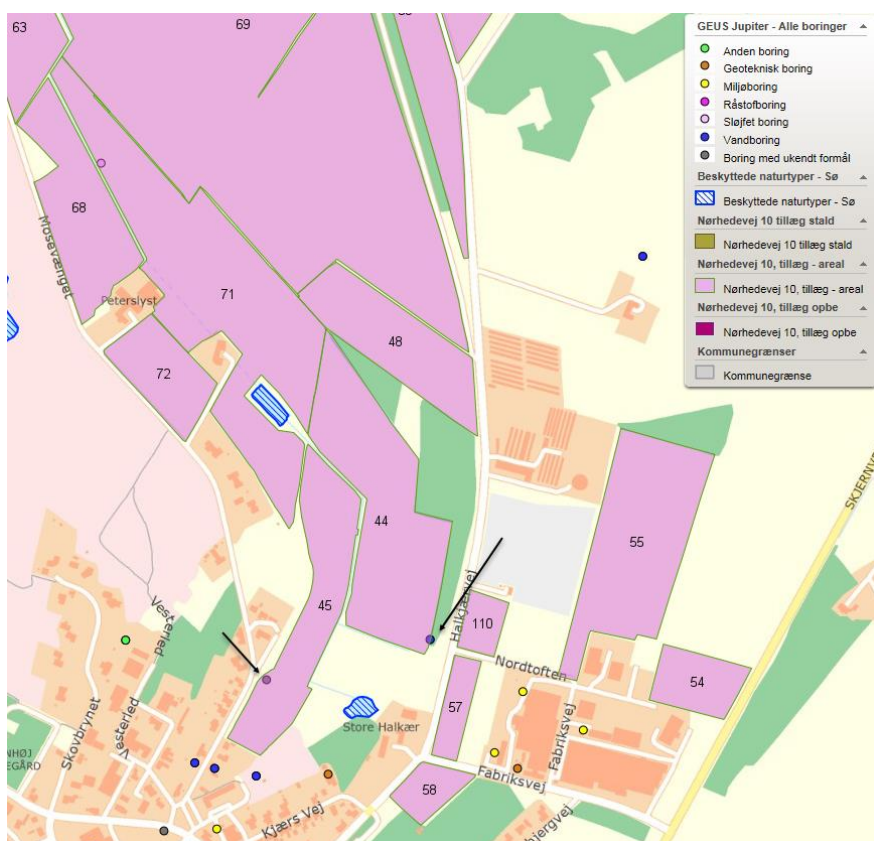
På mark 13, 62 og 105 udvasningen af kvælstof uændret. Der er således en højere udvasning i nudrift i forhold til ansøgt drift på 1 mg/l.

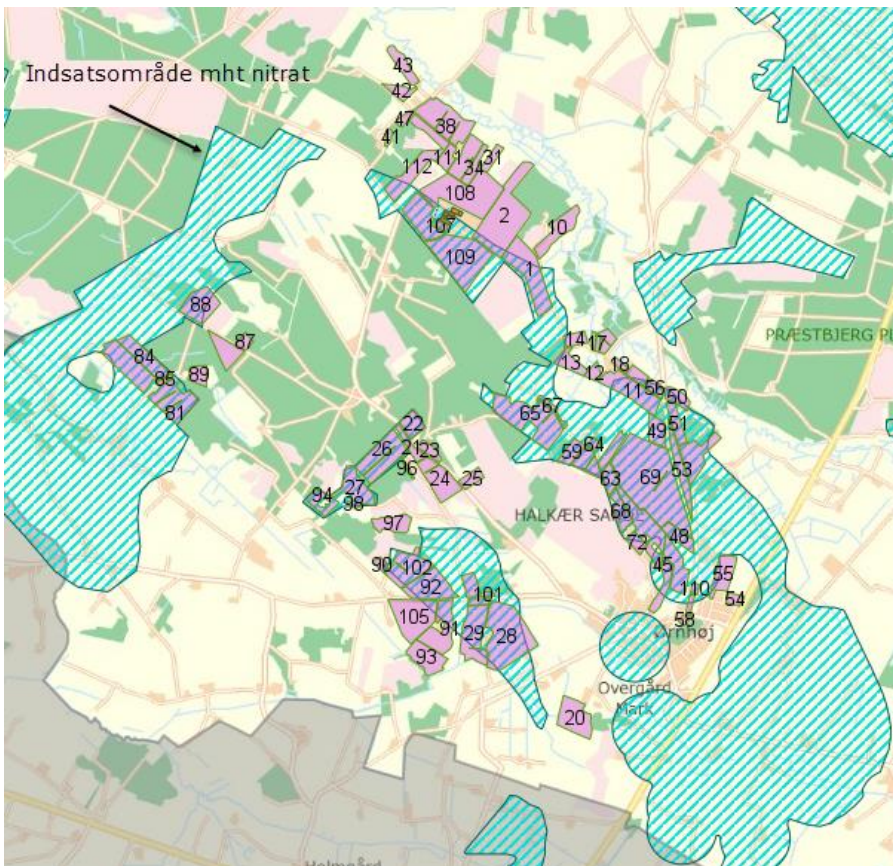
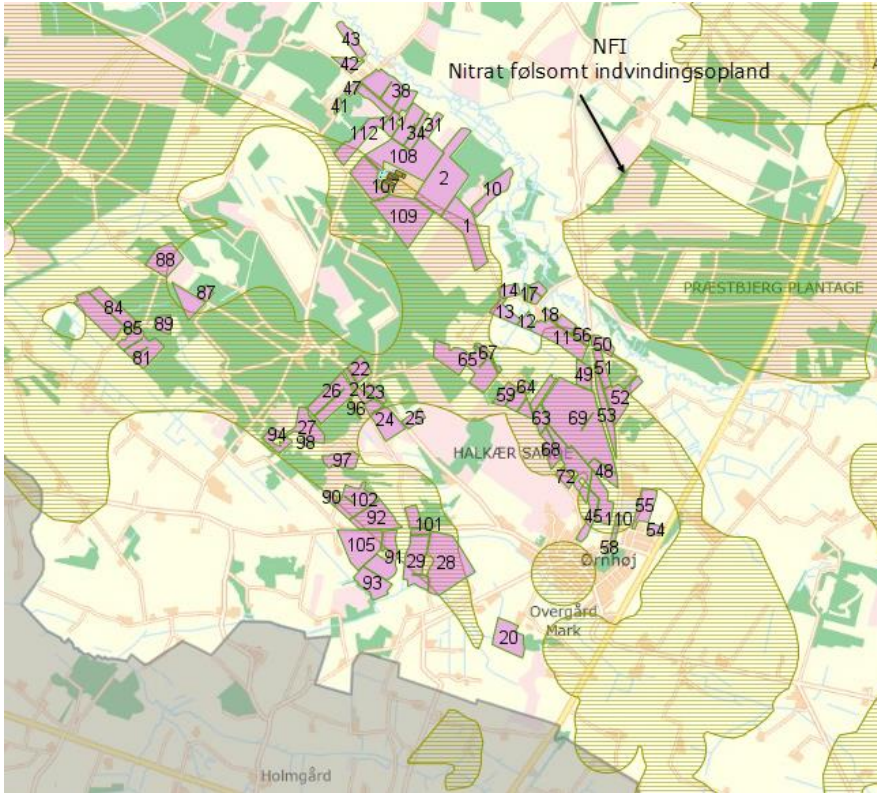
Da udvasningen ligger under 50 mg/l er stigningen indenfor lovens afskæringskriterier.

Herring Kommune gør opmærksom på at der er en 5 meter sprøjte- og gødningsfri zone omkring markvandsboringer, havevandsboringer og private drikkevandsboringer. Tilsvarende er der en 25 meter sprøjte- og gødningsfri zone omkring vandværksboringer (almen vandforsyning).

Følgende boringer er registreret på ejendommens arealer:

- Mark id 44, markvandsboring, DGU-nr. 84.2005: 5 m sprøjte- og gødningsfri zone omkring vandboringen
- Mark id 45, Anden boring Borings ID: 5 m sprøjte- og gødningsfri zone omkring boringen

Herning Kommune vurderer, at grundvandet er tilstrækkeligt beskyttet mod nitratudvaskning ved de generelle landbrugsregler, idet landbruget overholder planteavlsniveau.

Påvirkning af overfladevand

Overfladevand

Plantevæksten i fjorde, indre farvande og søer er i vid udstrækning bestemt af tilførslerne af kvælstof og fosfor fra oplandene til de pågældende fjorde m.v. For store tilførsler medfører typisk en forringet miljøtilstand i disse vandområder.

I fjorde og indre farvande kan både kvælstof og fosfor – i varierende grad – virke begrænsende for plantevæksten, mens plantevæksten i søer typisk er begrænset af fosfortilførslen.

I vandløb har diffus næringsstofftilførsel typisk mindre betydning for miljøtilstanden, da andre faktorer har større betydning herfor. Erosion og overfladisk afstrømning, som direkte fører organisk materiale – herunder husdyrgødning – til vandløb, vil kunne forringe miljøtilstanden i de pågældende vandløb, mens de næringsstoffer, som et vandløb derved fører med sig, vil kunne forringe miljøtilstanden i nedstrømsliggende søer, fjorde og indre farvande.

Indhold af næringsstoffer i husdyrgødning

Indholdet af næringsstoffer i husdyrgødning har stor betydning for tabet af ammoniak, nitrat og fosfor til omgivelserne. I ansøgningen er indholdet af kvælstof og fosfor i den producerede husdyrgødning beregnet på grundlag af normal for næringsstof i husdyrgødning. Ud fra disse beregninger vurderer Herning Kommune, om overfladevandet påvirkes.

Husdyrbrugets påvirkning af overfladevand

Jævnfør husdyrloven og husdyrgødningsbekendtgørelsen skal kommunen vurdere om ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening fra anlægget til miljøet. Derfor skal der vurderes på spildevand, vaskepladser, udledning af tagvand og vand fra befæstede arealer, samt sanitært spildevand, for at forebygge forurening med gylle, sanitært spildevand og forurenende stoffer såsom pesticidrester mm.

Referencesædskiftet

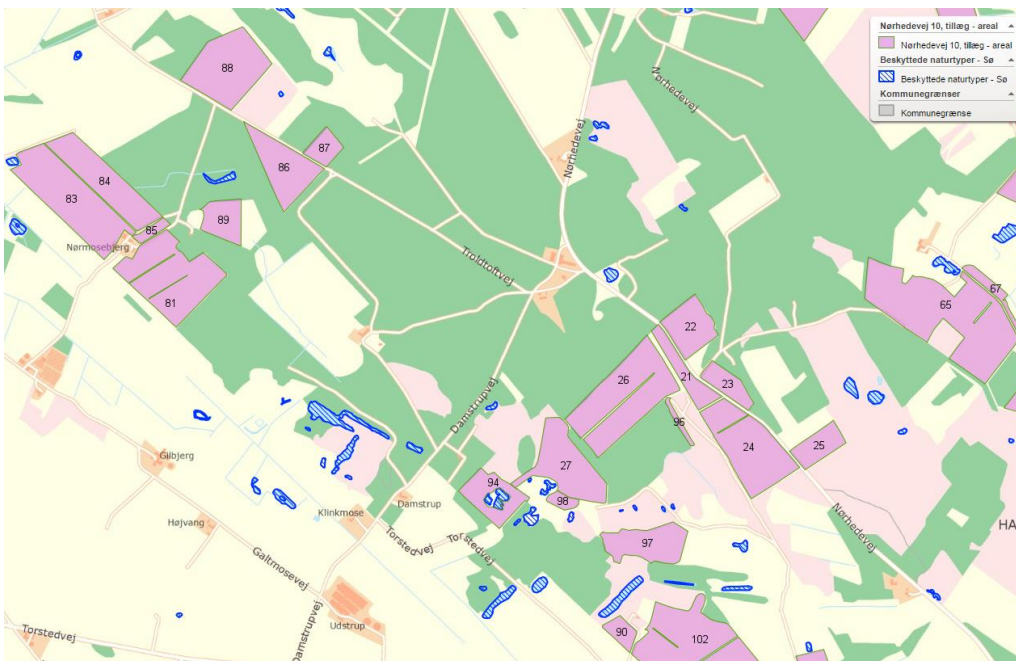
Referencesædskiftet er det sædskifte, som i forbindelse med vurdering af beskyttelsesniveauet for nitrat og fosfor anvendes som udgangspunkt. IT-systemet fastlægger et referencesædskifte for alle husdyrbrugets arealer, bortset fra arealer, der angives at have vedvarende græs pr. 1. januar 2007. For hver mark skal desuden aktivt vælges et sædskifte.

Kvægbruget er omfattet af bilag 2 i husdyrgødningsbekendtgørelsen (harmonikrav på 2,3 DE/ha), som har helt specielle krav til sædskiftet og driftspraksis. Disse kan derfor ikke anvende ændrede sædskifter som virkemiddel, men bliver pålagt et K12-sædskifte. Det vil dog være muligt for disse kvægbrug at anvende flere efterafgrøder end kravene, hvis kravet til arealet med roer, græs og efterafgrøder øges tilsvarende. Det normale krav er på 70 %. Ansøger har valgt at bruge et K12-sædskifte ved udvidelsen på ejendommen. Det stilles som et vilkår, da bedriften drives med 2,3 DE/ha i miljøgodkendelsen.

Søer

Ingen af udbringningsarealerne er beliggende i oplandet til Svanholm Sø, Knudmose Sø, Fuglsang Sø, Søby Sø, Kraftsværkssøen, Gødstrup Sø, Sidetagssø M, Sunds Sø eller Søbylejet. Sunds Sø og Søby Sø er Lobelie søer beskyttet efter § 7, mens Gødstrup Sø, ifølge Herning Kommuneplan 2013-2024 er målsat som et område med naturligt og alsidigt plante og dyreliv. For de resterende søer må tilstanden ikke forringes. Derved har alle søerne et søopland, som der skal tages hensyn til.

Mark 27, 38, 62, 65, 83, 94 ligger ved en sø. Der er ikke registreret bilag 4 arter indenfor 100 meter af søen. Endvidere skræner marken ikke med mere end 6 ° ned mod søen.

Der må ikke udbringes husdyrgødning på vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede udbringningsarealer, da der er fare for afstrømning til søer.

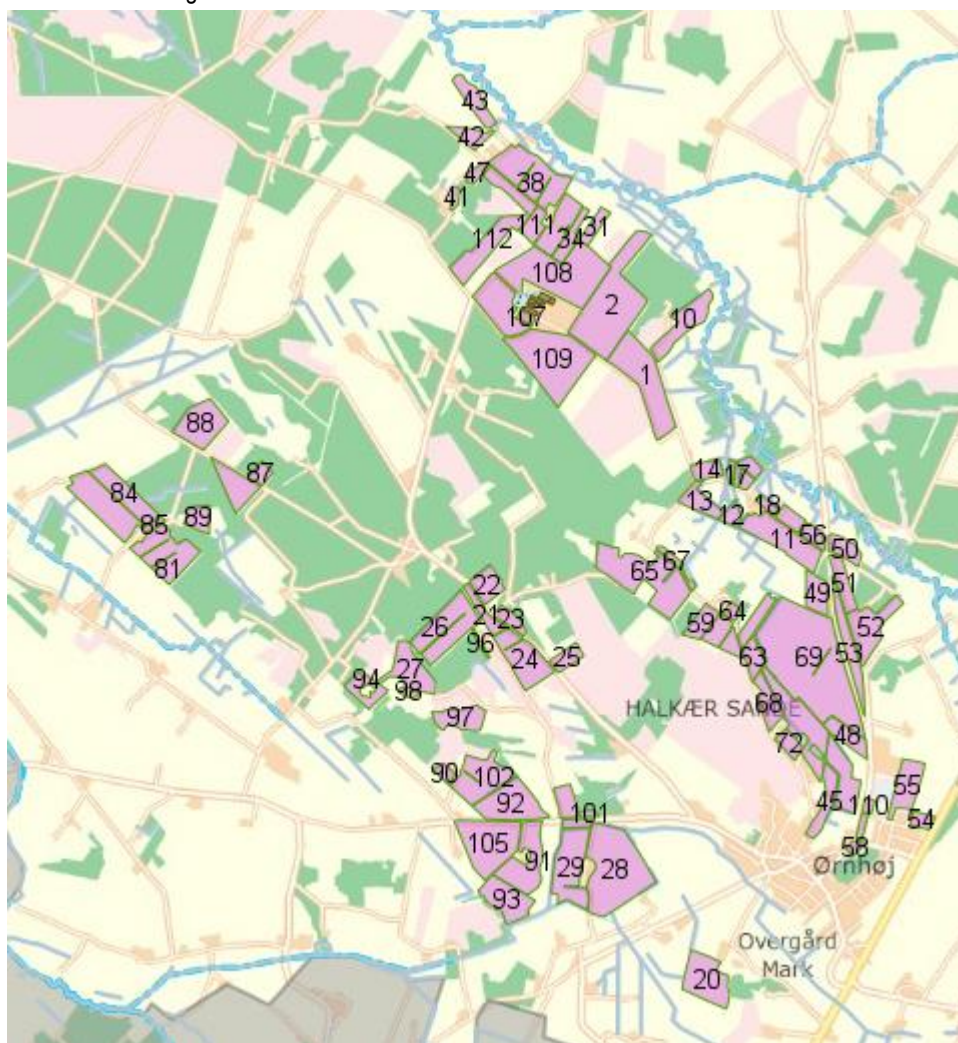
Herning Kommune vurderer, at landbrugsdriften af udbringningsarealerne ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af relevante søer, da der ikke er risiko for overfladisk afstrømning af husdyrgødning ned mod søen.

Vandløb

Jævnfør Herring Kommuneplan 2013-2024 må vandløb ikke anvendes til formål, der hindrer fastholdelse eller opnåelse af de fastsatte målsætninger.

Nogle af udbringingsarealerne ligger ned til vandløb. Udbringingsarealerne skråner på intet sted ned mod vandløbene.

Der må ikke udbringes husdyrgødning på vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede udbringingsarealer, da der er fare for afstrømning til vandløb.

Herring Kommune vurderer, at landbrugsdriften af udbringingsarealerne ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de ovenfor registrerede vandløb, da der ikke er risiko for overfladisk afstrømning af husdyrgødning ned mod vandløbene.

Nitrat

Kvælstofudvaskning

Ud fra arealers forskellige evne til at reducere nitrat på det udvaskede kvælstofs vej fra marker til sårbare Natura 2000-vandområder, har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der ikke vurderes at ske mere end en 75 %-reduktion. Disse områder er – afhængigt af reduktionsevne – kategoriseret i de såkaldte nitratklasser 1, 2 og 3.

For udbringningsarealer beliggende i områder med nitratklasse 1-3 skal der, i henhold til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, være et lavere husdyrtryk end de generelle harmoniregler giver mulighed for – eller anvendes bestemte virkemidler, som mindsker kvælstoftabet.

Beskyttelsesniveauet for nitrat er defineret som en skærpelse af det generelle harmonikrav ud fra nitratklasse 1-3. Afhængig af udbringningsarealernes placering, vil der på ejendomsniveau blive beregnet et samlet krav til hele husdyrbruget. Reduktionspotentialet, som ligger bag nitratklassen, er et udtryk for hvor stor en del af kvælstoffet, der bliver tilbageholdt i jorden og derved ikke kommer ud i de danske farvande. I Herning Kommune er der udpeget nitratklasse 2 jorde med det nye nitratkort fra marts 2016.

Beregning af nitratudvaskning

445,44 ha af udbringningsarealerne ligger i nitratklasse 0, derfor er arealerne robuste. Robustheden af arealerne vurderes ud fra, at arealerne ligger i et opland til et Natura 2000-vandområde, der er meget sårbart over for kvælstofudvaskning. Da arealerne ligger udenfor nitratklasserne, tilbageholdes mellem 76-100 % af kvælstoffet jf. sårbarhedskortet og reduktionskortet.

Beregning af det maksimale dyretryk DE_{max} og det reelle dyretryk DE_{reel} for ansøgt drift:

DE_{max} : 2,3 DE/ha.

DE_{reel} : 2,3 DE/ha.

Da DE_{reel} er lig med DE_{max} , er beskyttelsesniveauet for nitrat-overfladevand overholdt.

Beregning af udvaskning af N via FarmN (kg N/ha DE_{max} uden virkemidler og kg N/ha DE_{reel} med virkemidler):

KgN/ha DE_{max} : 64,4 kg N/ha.

KgN/ha DE_{reel} : 64,3 kg N/ha.

Da kg N/ha DE_{reel} er mindre end kg N/ha DE_{max} , er beskyttelsesniveauet for nitrat-overfladevand overholdt.

Herning Kommune vurderer, at de generelle harmoniregler er tilstrækkelige i forhold til kravene for overfladevand.

Påvirkning af Natura 2000-vandområder

Natura 2000-områder

EU har udpeget naturområder til vands, som set i et europæisk perspektiv er særligt værdifulde. Disse områder kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat-, ramsar- og fuglebeskyttelsesområderne.

Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU. Den enkelte kommune skal blandt andet vurdere, hvor stor N-udledningen fra det ansøgte projekts udbringningsarealer er i forhold til hvilket opland udbringningsarealerne er beliggende i. I Herning Kommune er der 3 vandoplade til hhv. Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord og Limfjorden.

Dyretryk i kystoplandet

Stigende dyretryk i kystoplandet

I Miljøstyrelsens afskæringskriterium for, om et husdyrprojekt vil medføre skadesvirkning på overfladevande, indgår der blandt andet en vurdering af udviklingen i dyretrykket i området, hvor projektet ønskes gennemført.

I det tilfælde, hvor dyretrykket er stigende, må nitratudvaskning ikke være større end hvad der svarer til udvaskningen fra et planteavlbrug. Et planteavlbrug er defineret ved et planteavlssædskifte (S1 på lerjord og S3 på sandjord), hvor der udelukkende benyttes handelsgødning, dvs. ingen husdyrgødning.

Nitratpåvirkning af Ringkøbing Fjord/Nissum Fjord

Beregning af nitratudvaskning

Dyretrykket i oplandet til Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord har siden 2007 været stigende. For at kunne udvide dyreholdet, er det et krav i forhold til Natura 2000-områderne, at udvaskning fra udbringningsarealerne ikke må overskride værdien fra et plantebrug⁵.

Udvaskningen for planteavlbrug er ifølge ansøgningsskema 92357:

	Udvaskning (kgN/ha)
Udvaskning svarende til et planteavlbrug	(80,0)
Merudvaskning fra husdyrbrug	(-15,7)

Den faktiske udvaskning i ansøgt drift er beregnet til (-15,7) kg N/ha, hvilket ligger under niveauet for et planteavlbrug.

Ved brug af et K12 sædskifte på kvægbrug med 2,3 DE/ha vil planteavlsniveauet altid være overholdt, hvis udbringningsarealet ikke ligger i nitratklasse 1-3 og ansøger ikke bruger virkemidlet "reduceret kvælstofnorm". Når disse kriterier er overholdt stilles ikke krav om planteavlberregning eller ekstra efterafgrøder.

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen af husdyrholdet på ejendommen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af relevante marine recipienter, idet alle arealerne ligger udenfor nitrat klasse 1-3 og dermed er robuste. Endvidere viser beregningerne, at beskyttelsesniveauet for nitrat til Natura 2000-områder i forhold til overfladevand er overholdt. Herning Kommune vurderer, at det ansøgte, i kumulation med andre planer og projekter, ikke vil have en skadevirkning fra nitratudvaskningen til Natura 2000-områder i Ringkøbing Fjord.

⁵ Miljøstyrelsen, se deres hjemmeside med WIKI vejledning.

Fosfor

Fosforoverskud

I henhold til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug⁶, har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der vurderes at være størst risiko for tab af fosfor til Natura 2000-vandområder, der er overbelastet med fosfor.

– For arealer på drænede lerjord med et fosfortal under Pt 4,0 stilles der ingen krav. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug (Fosforklasse 0).

– For arealer på drænede lerjord, hvor fosfortallet er mellem Pt 4,0-6,0, stilles krav om, at fosforoverskuddet maksimalt må øges med 4 kg P/ha/år. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug, og kravet til fosforoverskuddet vil altid være opfyldt hvis fosforoverskuddet ikke overstiger 4 kg P/ha/år i efter-situationen (Fosforklasse 1).

– På lavbundsarealer stilles krav om et maksimalt fosforoverskud på 2 kg P/ha/år. Med lavbundsarealer menes lave arealer i forhold til recipient med permanent højtstående grundvand, som er detailafvandet ved dræning eller grøftning. Arealerne er dog ikke omfattet af kravet, hvis ansøger kan dokumentere ved jordbundsanalyser, at jern-fosforforholdet er over 20. Jordbundsanalyserne vedrørende Fø/P-forholdet skal udtages af en uvildig instans. (Fosforklasse 2).

– For arealer på drænede lerjord, hvor fosfortallet er over Pt 6,0 stilles krav om fosforbalance (Fosforklasse 3).

Tilførslen af fosfor fra marker til overfladevand sker hovedsagelig ved udvaskning via dræn, overfladisk afstrømning, direkte grundvandsafstrømning og sand/jordfygning.

Udbringningsarealer i opland til Nissum Fjord/Ringkøbing Fjord

Alle udbringningsarealerne ligger i opland til henholdsvis Nissum Fjord og Ringkøbing Fjord. Nissum Fjord og Ringkøbing Fjord er udpeget som et Natura 2000-område overbelastet med fosfor⁷.

Alle udbringningsarealer ligger i fosforklasse 0. Ingen af udbringningsarealer er beliggende på lavbund, hvorfor der ikke stilles krav om fosforbalance på udbringningsarealerne i ansøgningen.

Ud fra oplysningerne om den anvendte mængde husdyrgødning ved nudrift og ansøgt drift samt oplysninger om det ansøgte udbringningsareal, kan det beregnes om beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt. Fosforoverskuddet er beregnet ud fra det aktuelle standardsædskifte og den deraf beregnede normoptagelse af fosfor og tilførslen af fosfor fra husdyrgødning og anden organisk gødning. Det fosforoverskud, som kan tillades fra husdyrbrugets arealdrift, skal regnes på bedriftsniveau og eventuelle vilkår vedrørende fosforoverskud skal knyttes til bedriftsniveau. Der udbringes i ansøgt drift 32,8 kg P/ha pr. år, mens der fraføres 24,4 kg P/ha pr. år. Det giver et gennemsnitligt fosforoverskud på alle udbringningsarealer på 8,4 kg P/ha pr. år. Endvidere viser beregningerne, at det maksimalt tilladte fosforoverskud pr. ha er beregnet til 8,5 kg P/ha/år. Derved er beskyttelsesniveauet for fosfor overholdt og der skal ikke ske en yderligere reduktion.

Herning Kommune vurderer, at beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt. Herning Kommune vurderer på den baggrund, at der ikke stilles skærpede vilkår jævnfør Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §11 stk. 2. Endvidere vurderer Herning Kommune at kravene i Habitatdirektivet er overholdt.

Påvirkning af natur

Samlet deposition siden 2007

For at vurdere om den samlede merdeposition, fra nudriften 1. januar 2007 til og med den ansøgte udvidelse i denne godkendelse, har en negativ virkning på nærtliggende naturområder, er der lavet beregninger på 1 område, som Herning kommune har foruddefineret. Der er i beregningerne taget udgangspunkt i ansøgningskema nr. 92367 af 03-11-2016, hvor nudriften er ændret til produktionen pr. 1. januar 2007 og den ansøgte produktion, som den ser ud i denne godkendelse, er ansøgt drift.

Nærmeste naturområde er en § 3 hede beliggende ca. 250 meter nordøst for anlægget. Der er i fiktiv ansøgning nr. 92367 (03-11-2016) beregnet en merdeposition på 0,9 kg N/ år og en totaldeposition på 2,6 på heden.

⁶ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 44 af 11/01 2016 med efterfølgende ændringer

⁷ For udpegning se hjemmesiden med arealinfo, vælg landbrug, fosforklasser.

Herning Kommune vurderer, at da der ikke sker en merbelastning, som overskrider det generelle beskyttelsesniveau på 1,0 kg /ha/år, så har udvidelsen af dyreholdet ingen væsentlig betydning for den omgivende natur.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

I miljøgodkendelsesordningen er der taget det nødvendige hensyn til naturområder, i kraft af blandt andet den generelle reduktion af ammoniak emissionen. Da udvidelsen er ansøgt efter 1. april 2011, skal projektet overholde et krav om 30 % reduktion af den del af ammoniakfordampning fra stald og lager, der stammer fra den del af dyreholdet, der udvides.

Da udvidelsen er ansøgt efter 1. april 2011, skal projektet overholde et krav om 30 % reduktion af den del af ammoniakfordampning fra stald og lager, der stammer fra den del af dyreholdet, der udvides. På kvægbrug, hvor græsmarksafgrødeandelen i totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt udgør mere end 25%, fastholdes det generelle ammoniakreduktionskrav dog på 15%. Ansøger oplyser at dette er tilfældet i ansøgt drift, hvorfor der stilles vilkår omkring dette.

Overholdelse af reduktionskrav

Projektet medfører et stigning i kvælstofemissionen på 1.055 kg N/år i forhold til nudrift. Den samlede emission fra anlægget efter udvidelsen bliver på 8.563,91 kg N/år. Herved er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager for den del af dyreholdet, der udvides, opfyldt. Endvidere reduceres der med 884 kg N/år ud over det, der er nødvendig for at opfylde kravet.

Herning Kommune vurderer at, med den valgte stalddtype overholder staldanlægget det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager.

Arealstatus

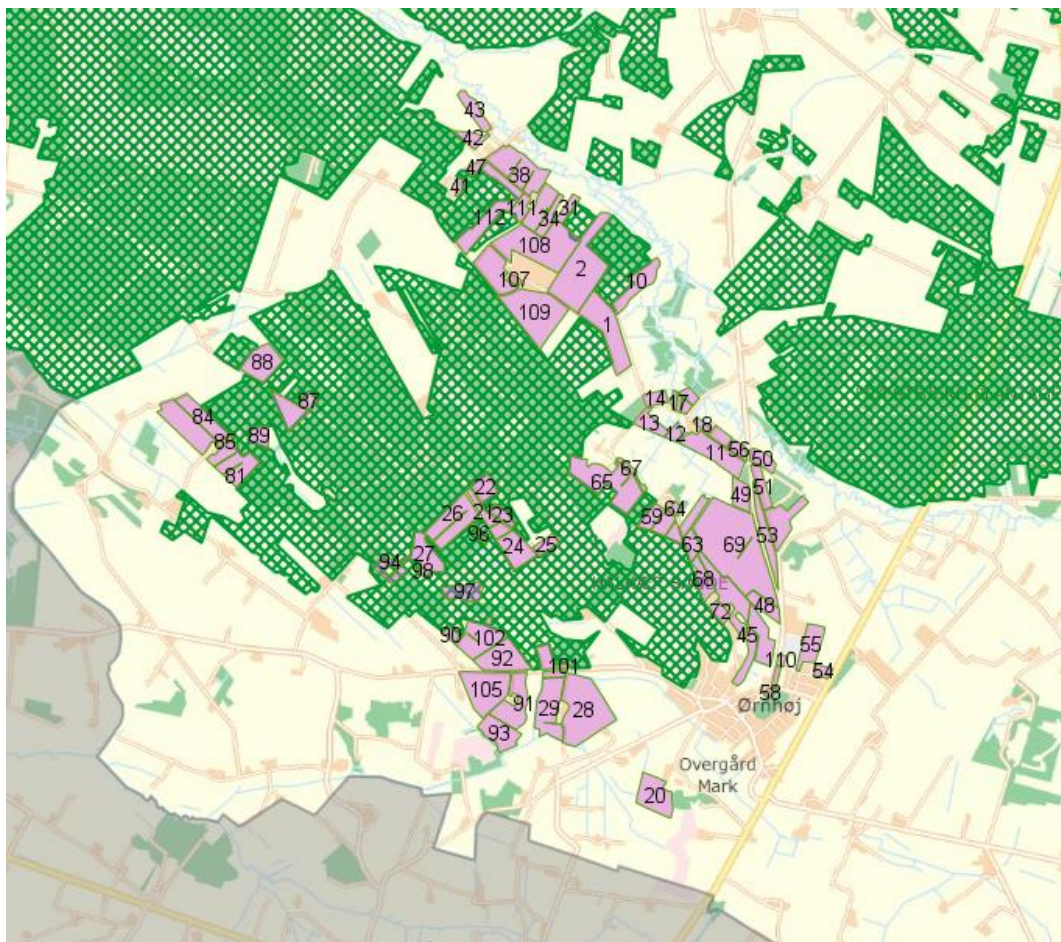
Udbringningsarealerne er på i alt 445,44 ha, hvoraf ingen er aftalearealer. Ejendommen, der er konventionel drevet, har et harmonikrav på 2,3 DE/ha. Der udbringes i alt 1023,13 DE husdyrgødning på ejede og forpagtede arealer. Dette svarer til en udbringning på 2,3 DE pr. ha. Det vurderes, at harmonikravet er overholdt.

Alle arealer har tidligere været anvendt som udbringningsareal til husdyrgødning.

Herning Kommune vurderer, at harmonikravet er overholdt.

Grøn struktur

Ingen af udbringningsarealerne er beliggende i områder, der i Herning Kommuneplan 2013-2024 er udpeget som grøn struktur.

Herning Kommune vurderer, at almindelig landbrugsdrift i dette tilfælde ikke vil påvirke grøn struktur.

Beskyttede naturtyper i forhold til kvælstof

Natura 2000-områder

Naturområder som, set i et europæisk perspektiv, er særligt værdifulde. Disse områder kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for Habitat-, Ramsar⁸- og Fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Definition af kategori 1, 2 og 3 natur

Kategori-1 natur:

- Ammoniakfølsomme naturtyper, indenfor Natura 2000
- Heder, større end 10 ha samt
- Overdrev, større end 2,5 ha

Kategori-2 natur:

- Ammoniakfølsomme naturtyper, udenfor for de internationale naturbeskyttelsesområder
- Højmoser og Lobeliesøer, uanset størrelse
- Heder, større end 10 ha
- Overdrev, større end 2,5 ha

Kategori-3 natur:

Kategori 3-natur er ammoniakfølsomme naturområder, som ikke er kategori 1- eller kategori 2-natur: hede, mose og / eller overdrev (omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3), samt ammoniakfølsom skov.

Beskyttelsesniveauet for ammoniak for kategori 1, 2 og 3 natur

Beskyttelsesniveauet for ammoniak omfatter maksimal totaldeposition eller merdeposition af ammoniak på de ammoniakfølsomme naturområder⁹.

Beskyttelsesniveauet for kategori 1- og kategori 2-natur omfatter en 10 meter forbudszone samt krav til den maksimale tilladte totaldeposition. Beskyttelsesniveauet for kategori 3-natur kan, efter en konkret vurdering, være et krav om en maksimal merdeposition.

Kategori 1 natur

Nærmeste Natura 2000 område er H57 "Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø" beliggende cirka 1500 m. NV for anlægget. Totalbelastning på 0,1 kg N/ha/år ligger indenfor det generelle beskyttelsesniveau, og der er ikke kendskab til særlige forhold, der kræver en konkret vurdering i forbindelse med H57.

Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede, Natura 2000 område N64

Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede er udpeget som Natura 2000 område N64, samt EF-habitatområder H57 og H225. Natura 2000-området ligger cirka 1,5 km nordvest for husdyrbruget og 480 meter fra mark 43, som er det nærmeste udbringningsareal.

Området er beliggende i et landskab, der var isfrit under sidste istid. Dets hovedlinjer er skabt af moræneaflejringer fra næstsidste istid – de såkaldte bakkeøer - og af smeltevandsfloderne under sidste istid, der både havde udgravende og aflejrende effekt. Ormstrup Hede ligger op til Idom Å, der afgrænser heden mod øst. Området på Skovbjerg Bakkeø består af 6 adskilte arealer: Nørre og Sønder Vosborg Hede, Vind Hede samt 3 arealer ved Kronhede

Området er domineret af indlandsklitter i mosaik med tør og våd hede. I den sydlige del af Vind Hede findes en række egekrat, som menes at være nogle af de sidste rester af de skove, der engang dækkede hele området. I områdets sydlige del ligger spredte klitter. Jordbunden består helt overvejende af morænesand og flyvesandsområder (klitter). Vegetationen domineres af hedelyng med indslag af revling og andre dværgbuske. På Vind Hede kan man finde spændende planter som vår-kobjælde og cypresulvefod.

⁸ Ramsarområder ligger alle inden for de udpegede fuglebeskyttelsesområder

⁹ Kategori 1-, 2- og 3-natur.

Idom Å er et af landets reneste og mest uforstyrrede vandløb. Langs Idom Å findes derudover det store hedeareal både enge, moser og rigkær. Åen og de omgivende arealer danner levestruktur for odder. Der er desuden fundet en lille bestand af stor vandsalamander i et vandhul i området.

Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø er udpeget som EF-habitatområde på baggrund af naturtyper:

Nr.	naturtype	Nr.	naturtype
2310	Indlandsklitter med lyng og visse	4010	Våde dværgbusksamfund med klokkeløng
2320	Indlandsklitter med lyng og revling	4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
2330	Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene	5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålgær	7140	Hængesæk
3160	Brunvandede søer og vandhuller	7150	Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
3260	Vandløb med vandplanter	7230	Rigkær
		9190	Stilkegeskove og -krat på mager sur

Derudover er følgende dyrearter en del af udpegningsgrundlaget:

Nr.	Art	Nr.	Art
1096	Bækklampret	1166	Stor vandsalamander
1106	Laks	1355	Odder

De heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø, som er udpeget til habitatområde er enten A-målsatte eller B-målsatte i Herning Kommuneplan 2013-2024. For A-målsatte naturområder er målet, at de bevares med deres sjældne plante- og dyreliv intakt, og der gøres en særlig indsats for at videreudvikle naturværdierne. For B-målsatte naturområder er målet, at der arbejdes aktivt for en gunstig bevaringsstatus for områdernes plante- og dyreliv.

På grund af afstanden på knap 1,5 km samt en totaldeposition på 0,2 kg N/ha/år beregnet for området vurderes, det at en eventuel N-deposition fra Nørhedevej 10, Ørnvej på Natura 2000 Området ikke vil overskride grænsen på 0,2 kg N/ha/år, da der ikke sker en merbelastning og at den totale belastning for området er 0,2 kg N, derfor er der ikke lavet en naturberegning til Natura 2000 Området.

Herning Kommune vurderer, at grundet den lange afstand fra husdyrbruget til Natura 2000 Området, vil udvidelsen af kvægbruget ikke have nogen væsentlig påvirkning på Natura 2000-området.

Kumulationsmodellen (kategori 1 natur)

Hvis opgørelsen af antal husdyrbrug i nærheden¹⁰ af kategori 1-natur viser, at:

- Der ikke er andre husdyrbrug, ud over det ansøgte, i nærheden, skal der stilles krav om maksimal totaldeposition på 0,7 kg/ha/år.
- Der er 1 husdyrbrug, ud over det ansøgte, skal der stilles krav om maksimal totaldeposition på 0,4 kg/ha/år.
- Der er mere end 1 husdyrbrug, ud over det ansøgte, skal der stilles krav om maksimal totaldeposition på 0,2 kg/ha/år.

Opgørelsen af, hvor mange husdyrbrug, der, ud over det ansøgte, ligger i nærheden af kategori 1-natur foretages således:

- Antal husdyrbrug over 15 DE¹¹ inden for 200 meter +
- Antal husdyrbrug over 45 DE inden for 200-300 meter +
- Antal husdyrbrug over 75 DE inden for 300-500 meter +
- Antal husdyrbrug over 150 DE inden for 500-1000 meter +
- Antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha ud over de 1.000 meter.

Der ligger et kvægbrug på Nørhedevej 11 med en produktionstilladelse til 96 DE, i en afstand af cirka 1,2 km fra Natura 2000 Området (Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø). Derudover ligger der et kvægproduktion på Nørhedevej 15, med en produktionstilladelse til 175 DE. Dette brug ligger ca. 690 meter fra Natura 2000 Området (Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø).

¹⁰ Kumulationsmodellens afstande for husdyrbrug i nærheden måles ud fra det til naturområdets nærmeste punkt på det staldanlæg, der ligger tættest på naturområdet.

¹¹ Ved pelsdyr-farme skal antal DE ganges med en faktor 5. Ved slagtekyllinge-produktioner skal antal DE ganges med en faktor 3.

Dette medfører at anlægget på Nørhedvej 10, Ørnhøj, højst må have en totaldeposition i habitatområdet på 0,2 kg N/ha/år.

Herning Kommune vurderer, at ud fra afstanden til nærmeste kategori 1 naturområde, sammenholdt med antallet af andre husdyrbrug, at kravet til den maksimale totaldeposition på 0,2 kg/ha/år er overholdt. Den beregnede totalemission er beregnet til 0,1 kg/ha/år, og er dermed overholdt.

Kategori 2- og 3-natur

Beskyttelsesniveauet for ammoniak for kategori-2 og -3 natur

Beskyttelsesniveau for kategori 2 natur er maksimal totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.

Beskyttelsesniveauet for kategori 3-natur omfatter ikke et generelt krav til den maksimale ammoniakdeposition. Beskyttelsesniveauet fastlægger, at kommunen, på baggrund af en konkret vurdering, kan stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år, hvis kategori 3-natur har en særlig regional eller lokal naturinteresse.

Som udgangspunkt skal det ikke undersøges på naturarealer, der

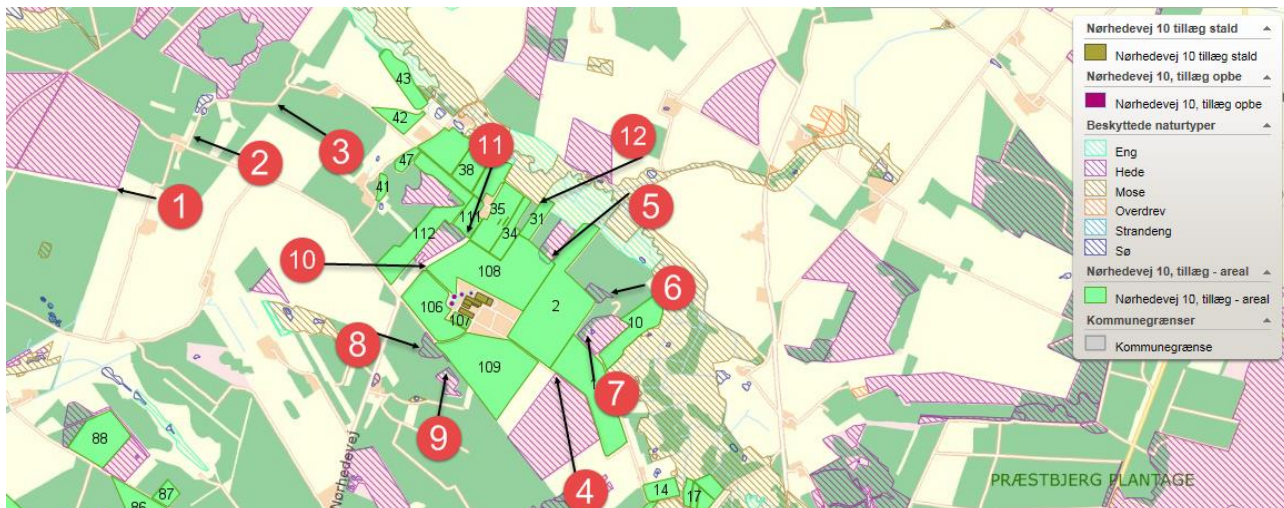
- Ligger længere væk end 1.000 m¹²
- Tilføres mindre end 1 kg som følge af den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring.

Nærmeste kategori 2 natur (§ 7 hede) er beliggende omkring 540 meter sydøst for staldanlægget. Nærmeste kategori 3 natur (§ 3 hede) er beliggende omkring 200 meter sydvest for staldanlægget.

Depositionsberegningen til naturområderne indenfor 2.100 meter af staldanlægget fremgår af tabellen og i ansøgningskema 92351, version 3.

Punkt	Naturtype	Afstand til stald / lager	Merbelastning (kg/ha.)	Totaldeposition
1	Hede /Natur 2000 – Kat 1	2100 meter	0,0 kg/ha.	0,1 kg/ha.
2	Hede /Natur 2000 – Kat 1	1790 meter	0,0 kg/ha.	0,1 kg/ha.
3	Hede /Natur 2000 – Kat 1	1507 meter	0,0 kg/ha.	0,2 kg/ha.
4	Hede - Kat 2	540 meter	+ 0,1 kg/ha.	0,7 kg/ha.
5	Hede - Kat 3	397 meter	+ 0,2 kg/ha.	2,4 kg/ha.
6	Hede - Kat 3	536 meter	+ 0,1 kg/ha.	1,4 kg/ha.
7	Hede - Kat 3	549 meter	+ 0,1 kg/ha.	1,1 kg/ha.
8	Hede - Kat 3	214 meter	+ 0,3 kg/ha.	2,3 kg/ha.
9	Hede - Kat 3	318 meter	+ 0,1 kg/ha.	0,9 kg/ha.
10	Hede - Kat 3	258 meter	+ 0,3 kg/ha.	2,6 kg/ha.
11	Hede - Kat 3	312 meter	+ 0,3 kg/ha.	3,1 kg/ha.
12	Mose – Kat 3	620 meter	+ 0,1 kg/ha.	1,2 kg/ha.

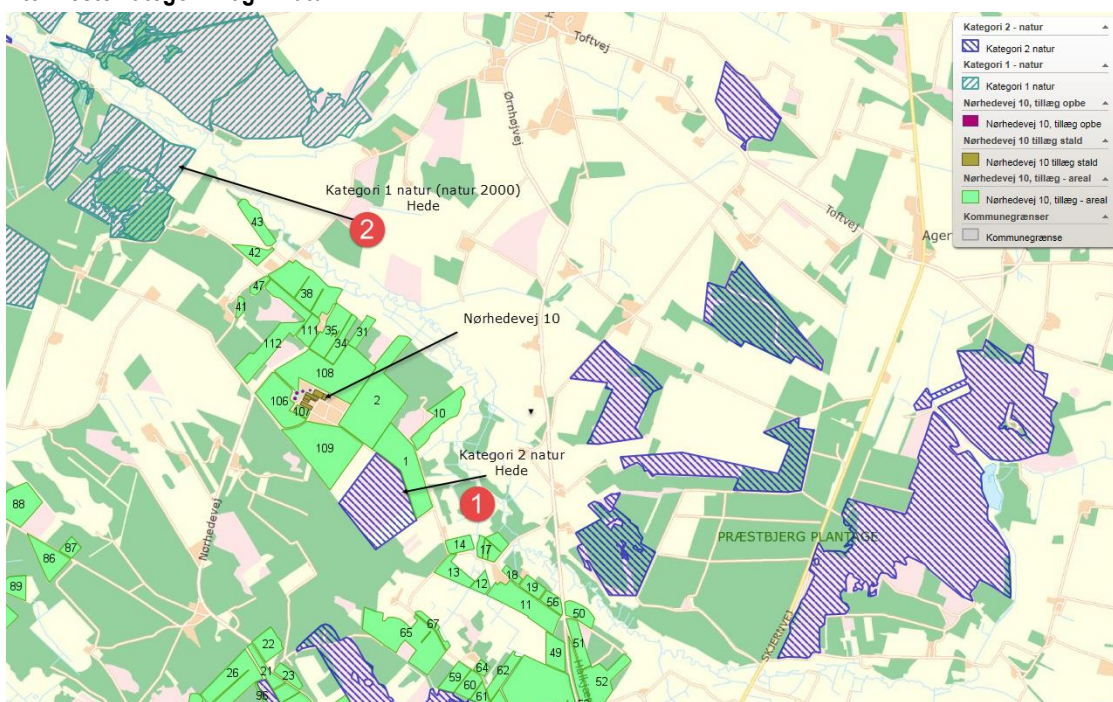
¹² 1 kg-grænsen fører i de fleste tilfælde til, at det kun er naturarealer inden for 1.000 m fra staldanlægget, der er relevant ved vurderingen.

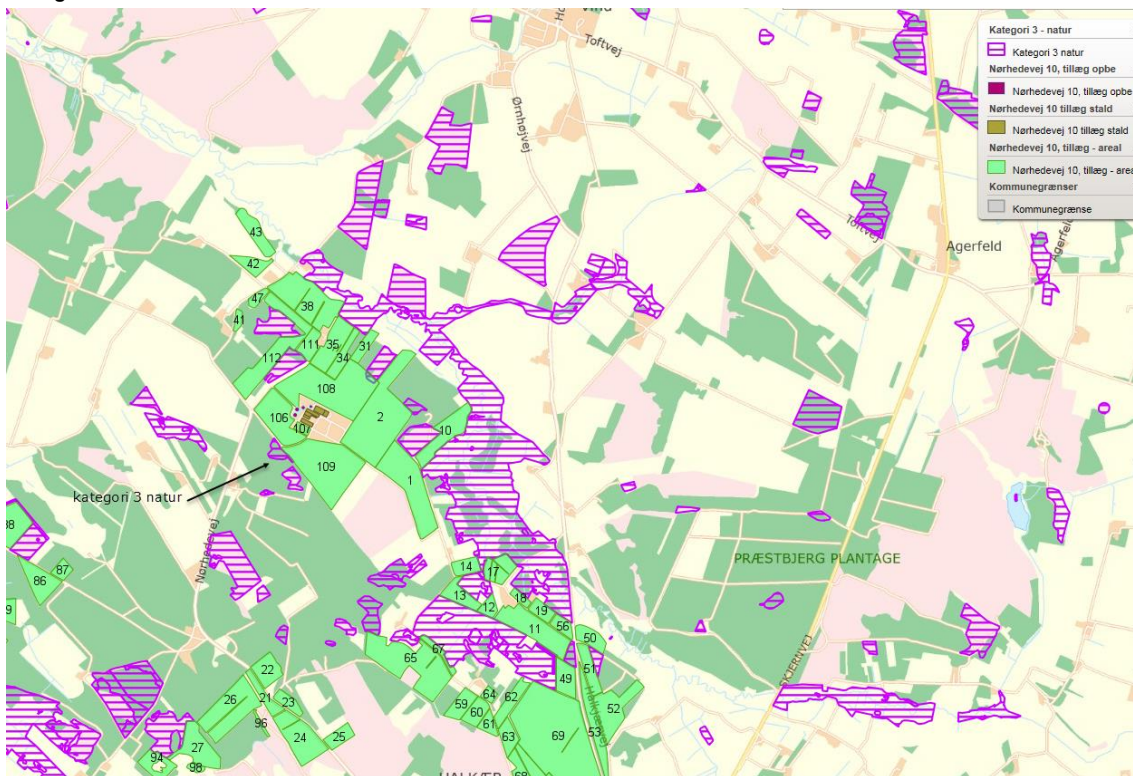
Herring Kommune vurderer, at udvidelsen ikke vil medføre en forøgelse af N-depositionen i de omkringliggende naturområder, der ligger ud over det, som naturområderne kan tåle.

Der er ikke registreret § 3 naturområder inden for udbringningsarealerne. Samlet vurderer Herring Kommune, at naturområderne beskyttet af § 3 og § 7 ikke påvirkes væsentligt ved udvidelsen.

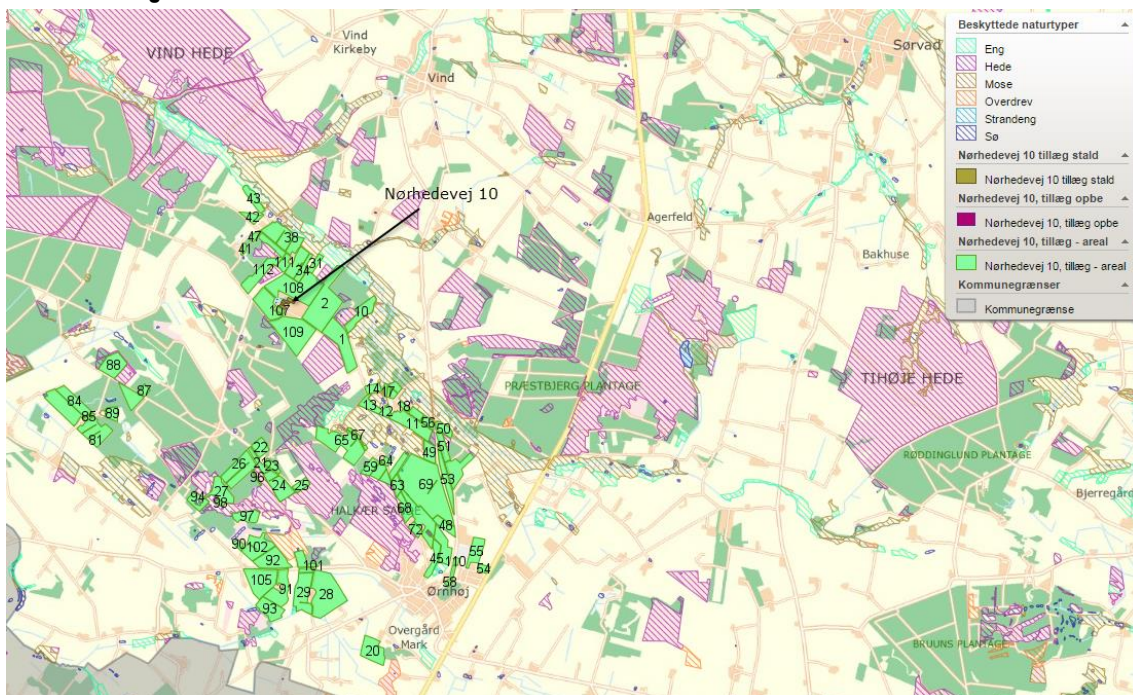
Nærmeste kategori 1 og 2 natur

Kategori 3 natur

Samlet oversigt

Anlæg

Herring Kommune vurderer, at udvidelse af kvægproduktionen på Nørhedevej 10, 6973 Ørnvej fra 924,49 til 1080,45 DE ikke vil N-belaste den omkringliggende natur mere, end det kan tåle.

Kategori 2- natur

Nærmeste kategori 2 natur er en hede beliggende cirka 540 meter SØ for anlægget. Totalbelastningen på 0,7 kg N/ha/år ligger indenfor det generelle beskyttelsesniveau. Der er ikke kendskab til særlige forhold omkring heden, der kræver skærpede krav til beskyttelse.

Kategori 3- natur

Der ligger flere heder omkring anlægget, der er beskyttet som kategori 3-natur. Der er ingen merbelastning, der overskrider det generelle beskyttelsesniveau på 1,0 kg /ha/år. Der er ikke kendskab til særlige forhold omkring naturområderne, der kræver skærpede krav til beskyttelse.

Udvidelse af kvægeproduktion fra fra 924,49 til 1080,45 DE, vil medføre en meremission på 1.054,53 kg N/år til en samlet emission på 8563,91 kg N/år. Baggrundsbelastningen i området er fastsat til 13-14 kg N/ha (2015-værdier).

Der er foretaget depositionsregninger på udvalgte naturområder via det elektroniske ansøgningssystem. Der er anvendt skema nr. 92351. Lovens krav om totaldeposition og merdeposition på naturområderne omfattet af § 7 er overholdte. Dette er overholdt ved det valgte staldsystem, med skrabning hver anden time, samt ved overdækning af ejendommens 4 gylletanke.

Arealer

Der er ikke registreret § 3 naturområder indenfor udbringningsarealerne. Se side 32.

Ved udbringning af gylle kan der konstateres påvirkning af nærliggende arealer på op til 1 kg N/ha/år indenfor 10 meter fra markkant som følge af afdrift. En del af markerne er beliggende op til beskyttet § 3 natur. Det anbefales derfor, at udbringning af gylle ikke sker i vejr med risiko for afdrift. Der er ikke registreret § 3 naturområder inden for udbringningsarealerne. Markerne var dyrket i nudrift. Der vil således ikke ske en intensivering af gødningstrykket på markerne op til naturarealerne.

Nogle af udbringningsarealerne ligger op ad potentielt ammoniakfølsom skov og egekrat. Da udbringningsarealerne har været dyrket i nudrift og der primært udbringes husdyrgødning med slanger eller nedfældning, vil landbrugsdriften af udbringningsarealerne ikke have nogen betydning for skoven/egekrattet.

Samlet vurdering: ammoniakbelastning af naturområder

Herning Kommune vurderer, at oplysninger om ruhed, kildehøjder og kumulation, er korrekte.

Samlet vurderer Herning Kommune, at naturområderne beskyttet af § 3 og § 7 ikke påvirkes væsentligt ved udvidelsen af kvægbrugget.

Herning Kommune vurderer, at kravene om maksimalt tilladt totaldeposition på kategori 1- og kategori 2-natur er overholdt.

Herning Kommune vurderer, at der ikke er grundlag for at skærpe kravene til ammoniak meremissionen, under hensyn til andre omkringliggende ammoniakfølsomme naturområder såsom ammoniakfølsomme skove, kategori 3-natur og §3 natur.

Påvirkning af bilag IV-arter, rødlistearter, ansvarsarter mv.

Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

Af EF-habitatdirektivets¹³ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden eller udenfor et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder. For plantearterne er der blandt andet forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Der er ikke kendskab til bilag 4- eller andre beskyttede arter omkring anlægget eller udbringningsarealerne. Det kan dog ikke udelukkes, at de har levesteder på de tilstødende naturarealer. Mange arter er sårbare over for markdrift, så derfor anbefales det, at markdrift ikke sker i vejr med risiko for afdrift. Hvis Herning Kommune bliver opmærksom på, at markdriften skader bilag 4 arter kan kommunen efterfølgende stille vilkår til sikring af arternes levesteder.

Bilag IV-arter, observeret i Herning Kommune eller på lokaliteter i Midtjylland gennemgås i det følgende. Flere af disse arter er ligeledes omfattet af artsfredninger eller er optaget på rødlisten.

Damflagermus, vandflagermus og sydflagermus er observeret ved Gødstrup Sø. Flagermus raster, overvintrer og kan yngle i huller, sprækker eller under løstsiddende bark på gamle træer, i bygninger og lignende eller i huler. Disse flagermus jager over åbent vand ved søer og langs vandløb, samt åbne hedestrækninger. Læhegn, bryn, bræmmer og diger fungerer som ledelinjer fra rasteområdet til fourageringsområdet, og skal helst forblive intakte uden afbrydelser, for at fungere optimalt.

Odderen forekommer mange steder i Herning Kommune og har en gunstig bevaringsstatus i landsdelen. Odderen yngler, raster og fouragerer langs vandløb med gode fiskemuligheder og har huler i brinken.

Grøn mosaikguldsmed er i Herning Kommune observeret syd for Harreskov mellem Kibæk og Arnborg. I sin cyklus er arten afhængig af planten Krebseklo (*Stratiotes aloides*), hvor den lægger sine æg, og larverne lever. Voksne individer kan strejfe langt omkring, og kan ses langt fra vandløb med krebseklo. Næringsstofbelastning kan medføre tilgroning af vandhuller og søer, hvorved krebseklo vil forsvinde og dermed livsgrundlaget for grøn mosaikguldsmed.

Grøn kølleguldsmed findes kun i de store jyske å-systemer så som Storå, Skjern Å, Karup Å og Gudenå. Arten er Herning Kommunes ansvarsart. Den yngler i rene, iltrige og kølige vandløb. Den voksne guldsmed foretrækker lysåbne arealer, men kan også findes i skovlysninger. Der er en teoretisk mulighed for, at der ved uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning kan ske en tilførsel af forurenende stoffer til Grøn Kølleguldsmeds levesteder i Storå. Det vurderes, at kun tilførsel af større mængder husdyrgødning (som følge af uheld med gylleholdere/gylletransport) vil kunne have en negativ effekt på grøn kølleguldsmed.

Birkemus er registreret i Herning Kommune i 2001, hvor den blev fundet nær Gødstrup sø ved Tjørring. Om sommeren yngler og raster birkemusen i digeskel, lysåben, ældre skov med tæt urvegetation, kratbevoksede moser, fugtige enge, udyrkede marker eller ekstensivt dyrkede marker. Birkemusen går i dvale fra oktober til maj, så pløjning og gravearbejde kan ødelægge reden, der befinder sig i 20 – 40 cm's dybde.

Padde: Løgrø, Strandtudsen, Stor vandsalamander og spidssnudet frø findes spredt ud over det meste af Danmark, og kan således forekomme på lokaliteter i Herning Kommune. Arterne yngler i vandhuller med rent vand. Udyrkede bræmmer omkring vandhullerne kan være med til at sikre, at vandet forbliver rent.

¹³ EF-habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (med senere ændringer).

Der er registreret et vandhul på et af udbringningsarealerne, mark nr. 94. Da vandhullet ligger mere end 10 meter fra det dyrkede markareal, vurderes det, at dyrkningen af marken ikke har en negativ påvirkning på de nævnte arter.

Der er ikke registreret ansvarsarter i nærheden af udbringningsarealerne.

Herning Kommune vurderer, at der ikke er nogen aktuelle registreringer af habitatdirektivets bilag IV i umiddelbar nærhed af udbringningsarealerne. Endvidere vurderer Herning Kommune, at da alle udbringningsarealerne tidligere har været anvendt til landbrugsdrift og dermed ikke indebærer opdyrkning af ekstensivt dyrkede udbringningsarealer, vil landbrugsdriften af disse arealer i ansøgt drift ikke have en væsentlig negativ påvirkning af Bilag IV-arter.

Påvirkning af kulturmiljø

Kulturhistoriske spor

Landskabet i Herning Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

De kulturhistoriske værdier kan både omfatte enkeltstående elementer og hele kulturmiljøer, som f.eks. kirker, kirkegårde og deres omgivelser, fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg, sten- og jorddiger, alléer og levende hegn samt kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype. Kommuneplanens udpegning fremhæver de særligt værdifulde kulturhistoriske træk i kommunen. Der er i Herning Kommune udpeget "særlig værdifulde kulturmiljøer", "kulturmiljøer" mm.

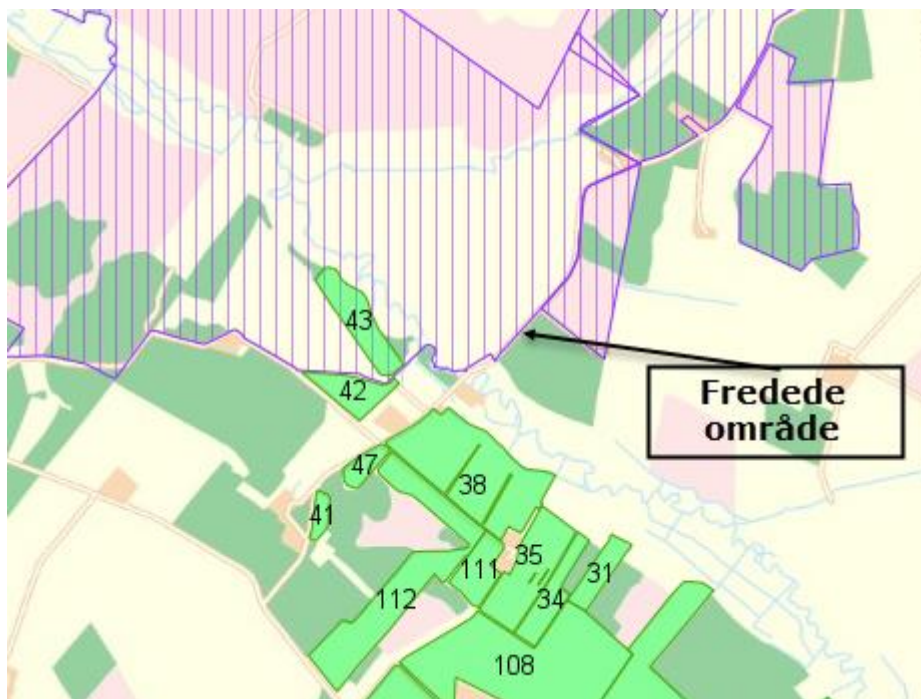
I nedenstående afsnit vil staldanlæggets og udbringningsarealernes beliggenhed blive gennemgået i forhold til de udpegninger af kulturmiljø, fredninger mm., der er registreret i området.

Udbringningsarealer

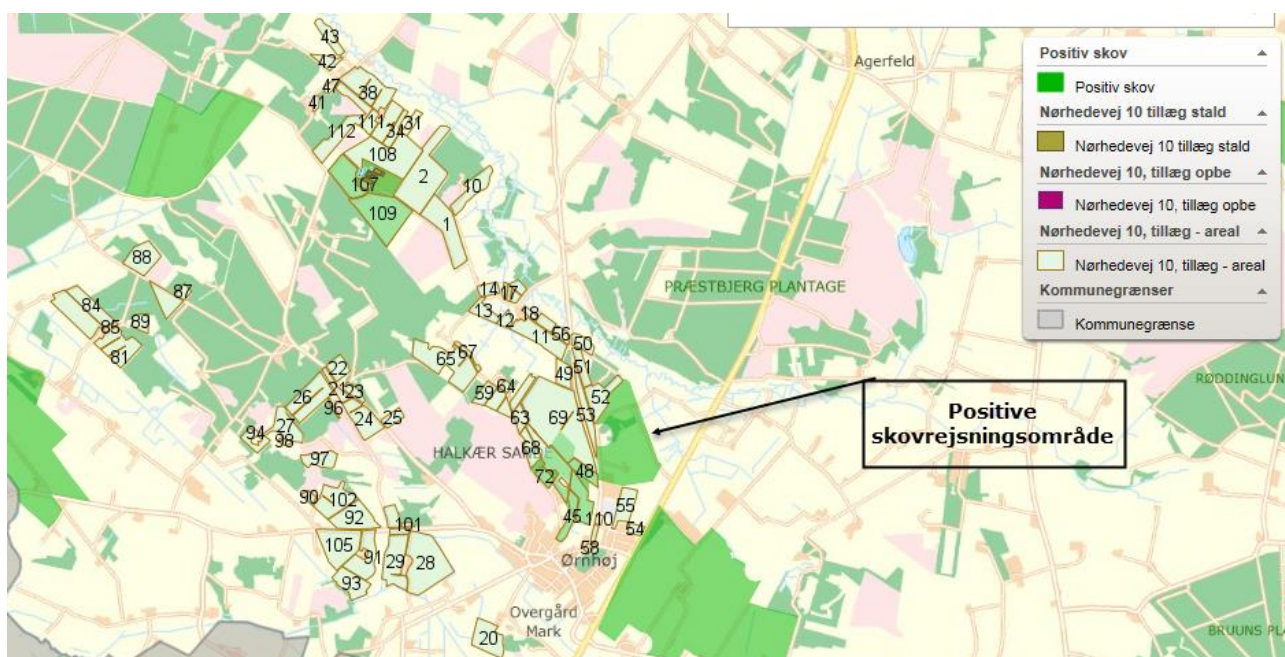
Udbringningsarealerne er/er ikke beliggende indenfor eller i nærheden af:

- Fredede fortidsminder
- Beskyttede diger
- Fredede områder / Fredninger
- Fredede områder
- Fortidsminder eller
- Skovrejsning

Se nærmere beskrivelser på de næste sider

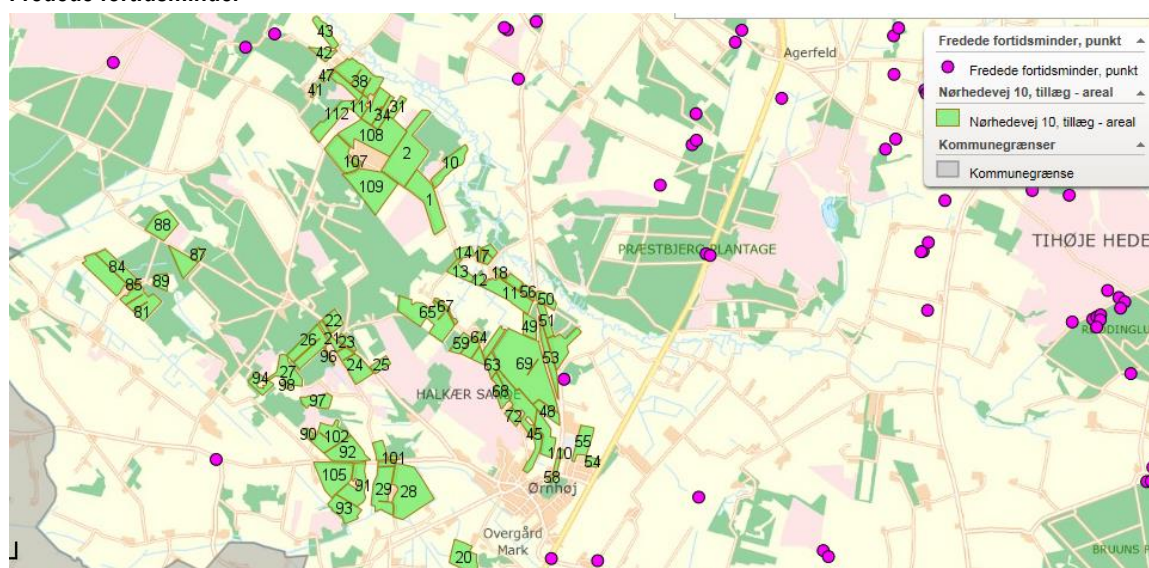
Mark 43 er beliggende i et fredet område. Da der er tale om i forvejen dyrkede arealer vurderes dette ikke at have betydning for området.

Dele af udspretningsarealerne er beliggende i skovrejsning-områder, men disse drives i dag som landbrugsarealer, og de ønskes fortsat at bruges som udbringningsarealer.

Der er ikke registreret beskyttede diger og kulturmiljø (brunkul) indenfor eller i umiddelbar nærhed af udbringningsarealerne.

Fredede fortidsminder

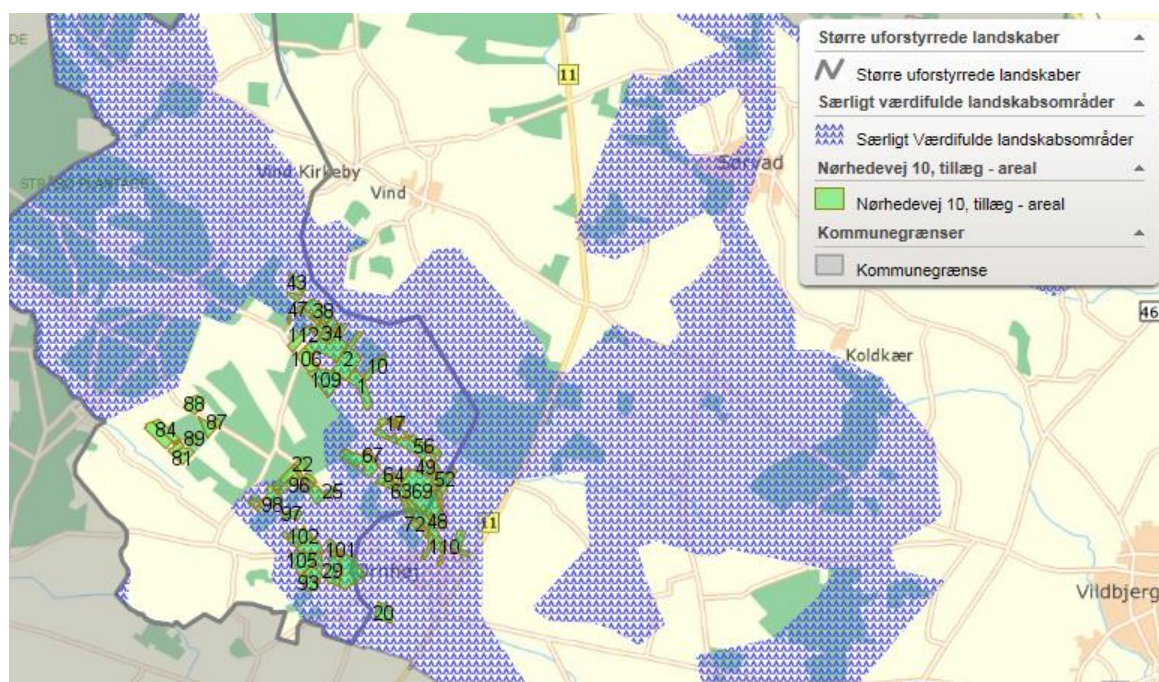

Andre udpegninger

En del af markerne ligger i område, hvor skovrejsning er uønsket. Da der er tale om almindelig jordbrugsdrift, er projektet ikke i strid med udpegningen

En del af udbringingsarealerne ligger i et landskabeligt interesseområde. Området er udpeget i Herning Kommuneplan 2013-2024. Ifølge kommuneplanen udelukker varetagelsen af de landskabeligt værdifulde områder ikke landbrugsdrift, idet landbruget ofte vil være med at bibeholde de landskabelige værdier. Derfor har udpegningen ingen betydning for byggeriet.

Herning Kommune vurderer, at selvom bedriften er beliggende i et særligt landskabeligt interesseområde har udvidelsen af husdyrholdet umiddelbart ingen betydning for kulturmiljøet.

Gennemgang af BAT for Nørhedevej 10, Ørnholm

Krav om anvendelse af BAT

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik (BAT) til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IPPC-direktivet omfatter.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse. For husdyrbrug, der – som i den aktuelle sag – er omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, skal redegørelsen som minimum indeholde punkterne management og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning. Redegørelsen skal for svine- og fjerkræbrug omhandle de teknologier, der er beskrevet i EU kommissionens BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ. Selvom der ikke er lavet et specifikt BAT-notat inden for kvægdrift, er det Herning Kommunes opfattelse, at mange af elementerne i BAT-notatet for svine- og fjerkræbrug er universelle indenfor landbrugsområdet og derfor kan overføres til kvægdrift.

I Teknologi- og byggeblade er dokumenteret teknik beskrevet, og der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store merudgifterne eventuelt vil være. Miljøstyrelsen har endvidere oprindeligt valgt ikke at fokusere på markteknik, fodring m.v. i Teknologi-blade, idet forbedrede metoder i dansk landbrug og generel lovgivning på området vurderes at medføre, at den bedste tilgængelige teknik generelt bliver anvendt.

I det følgende vil BAT for kvægbruget på Nørhedevej 10, 6973 Ørnholm blive vurderet i forhold til Herning Kommunes niveau for BAT.

Vurdering af BAT i forhold til § 12 miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

1. BAT staldindretning
2. Forbrug af vand og energi
3. Opbevaring af husdyrgødning
4. Udbringning af husdyrgødning

Ved Herning Kommunes vurdering i relation til BAT indgår Miljøstyrelsens Teknologi-blade oversigt, Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning version 2, bilag 3 (teknologilisten) samt kravene i EU-kommissionens referencedokument om BAT for intensiv hold af svin og fjerkræ (BREF-dokument). Nedenfor vil de enkelte emner blive gennemgået.

BAT – Staldindretning

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor staldindretning:

Gennemgang af BAT for staldanlægget

Udvidelsen af dyreholdet foregår i eksisterende staldbygninger.

BAT Staldsystem

- Ammoniakemissionen skal leve op til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier

Table 1: Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier i forhold til det faktiske ammoniaktab:

Resultat af beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	8563,89 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	8563,90 kgN/år *
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Ja
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse BAT:	-0,01 kgN/år

Den samlede NH₃ emission fra anlægget er ifølge ansøgningen opgjort til 8563,89 kg. N / år og overholder derved Herning Kommunes BAT niveau på 8563,90 kg. N/år. BAT niveauet er beregnet af Herning Kommune, med en ammoniakreduktion på 20 % i stald 1,

3a og 4. Der er i den tidligere godkendelse stillet krav til skrabning hver anden time i disse stald, og vilkåret forsætter, derfor stilles ikke yderligere vilkår til dette i dette tillæg.

Herning kommune vurderer, at ejendommen, med de beskrevne tiltag, lever op til de muligheder, der foreligger for det eksisterende byggeri.

BAT – Forbrug af vand og energi

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor vand:

- At der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlæggene for at undgå spild

Ansøger har i det daglige fokus på at minimere vandforbruget i forbindelse med den daglige drift, herunder bl.a. vask og rengøring, forbrug til dyr osv. Der er desuden timer på anlægget til markvanding, hvorved forbruget løbende kan følges.

Tabel 1, det forventede vandforbrug før og efter udvidelse af produktion på ejendommen:

Årligt vandforbrug	Nudrift m ³	Ansøgt m ³
Privat	200 m ³	200 m ³
Drift	23.500 m ³	26.000 m ³

Der bruges cirka 2.000 m³ vaskevand årligt til rengøring af stalde. Endvidere bruges der cirka 200 m³ vand til vask af maskiner mm på vaskepladsen om året. Spildevand fra vaskeplads ledes til gyllebeholder.

Vand fra markboring bruges udelukkende til markvanding.

Vandbesparende foranstaltninger

- Vandforbruget registreres: Årligt
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Til kvæg anvendes drikkekar, som er udformet og placeret, så unødigt vandspild undgås.
- Vaskeautomat til malkeanlæg er forsynet med vandsparer.
- Vaskevandet fra rengøring af mælketank og malkeanlæg genanvendes til vask af malkestalden.
- I forbindelse med rengøring iblød sættes staldene, for at mindske forbrug af vaskevand. Til rengøringen anvendes højtryksrensere.

Det fremgår af tabel 4, at vandforbruget på ejendommen forventes at stige med 10,64 % i ansøgt drift. Det forøgede vandforbrug i staldanlægget afspejler det forøgede behov for drikkevand hos de ekstra dyr samt forbrug af vand til rengøring af flere staldsektioner, malkemaskiner mm.

Herning Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag til vandbesparelse indenfor vask og drikkevandsspild samt daglige tilsyn af vandinstallationer er fyldestgørende.

Ansøger oplyser af følgende tiltag foretages på bedriften:

- Elforbruget registreres månedligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.
- Med etablering af det ansøgte anlæg opnås en rationel drift, hvor flere dyr kan fodres og malkes ad gangen, hvilket medfører mindre energiforbrug pr. ko.
- Vakuumpumpen til malkeanlægget er frekvensstyret, hvilket reducerer både energiforbruget og støj niveauet.

- Systemet til opvarmning af vand til vask af køletank og malkeanlæg justeres, dels så vandet ikke opvarmes mere end nødvendigt, og dels så den opvarmede vandmængde passer til forbruget.
- Mælkekøleanlægget kontrolleres en gang om året af et autoriseret kølefirma, hvorved eventuelle finindstillinger foretages, dette kan give store energibesparelser.
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller har bevægelsessensor, hvorved unødvendigt energi forbrug undgås.
- Staldene er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette.
- Der anvendes ikke energi til opvarmning i stalde.
- Der er installeret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkøling. Varmen anvendes til at opvarme stuehuset
- Alle fire af gylletankene er overdækket og der er dermed ikke tilførsel af regnvand til gylletanken. Dette reducerer antallet af transporter, og derved energiforbruget i forbindelse med udkørsel af gyllen.

Energibesparende foranstaltninger

- Varmegenindvinding fra mælkekølingsanlæg til opvarmning af stuehus og kontor
- Naturlig ventilation
- Dagslysstyring og begrænset natbelysning er etableret i kostalden
- Begrænset/ingen natbelysning i kalvestaldene
- Udendørs belysning er styret af bevægelsessensorer
- Frekvensstyret vakuumpumpe

Belysning

Der er natsænkning af lys i stalddene, af varierende grad alt efter årstid. Dette forgår med timer.

Ved malkecenteret og kalvehytterne er der bevægelsessensorer i forbindelse med belysning,

Ejendommen har belysning på befæstede arealer og pladser som primært anvendes i årets mørke måneder.

Ventilation og varmegenvinding

Der er naturlig ventilation i kostald og ungdyrstald.

Overskudsvarme (varmegenvinding) fra mælkekølingsanlægget genbruges til opvarmning af stuehus og kontor samt varmt vand til vask af malkerobotter i både nu drift og ansøgt drift.

Energibesparende foranstaltninger

- Kostalden, hvor størstedelen af dyrene er placeret, er udstyret med naturlig ventilation
- Overskudsvarme fra køling af mælk benyttes til opvarmning af stuehus samt varmt vand i både privaten og driften
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg er indrettet, så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget

Herning Kommune har med tanke på øget fokus på minimering af energiforbrug, stillet vilkår om at der skal udarbejdes en energirapport af en energikonsulent/energifirma, som er indarbejdet i tidligere godkendelse.

Herning Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag til energibesparelse er fyldestgørende.

Det forventede energiforbrug efter udvidelse af produktion på ejendommen:

Tabel 2, det forventede vandforbrug før og efter udvidelse af produktion på ejendommen:

Årligt forbrug	Nudrift	Ansøgt
Diesel olie	30.000 liter	35.000 liter
Elforbrug	333.000 Kwh	440.000 kwh

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor Energi:

- Sikre at ventilationen kun starter op efter behov, eks. ved anvendelse af undertryksventilation, frekvensstyrede ventilatorer
- At der anvendes lavenergilysstofrør / sparepærer i staldbygningerne, andre steder
- At lyset i staldene i dagtimerne kun er tændt efter behov
- Udendørsbelysningen er begrænset af bevægelsessensor
- Hvis muligt, at opvarmning af staldanlægget samt medarbejderfaciliteter m.m. sker via overskudsvarmen/varmegenindvindning mm.
- At der sker en aflæsning af energiforbruget, og resultaterne gemmes i minimum 5 år
- At udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige
- At gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet

Stigningen i strømforbruget i ansøgt drift skyldes primært en større forbrug af strøm til mælkekølingsanlægget (flere køer) samt større behov for brug af vandingsmaskiner.

Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten af gylle på ejendommen efter udvidelsen er på 9 måneder. Hermed er Husdyrbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet opfyldt.

Fast møg og dybstrøelse opbevares på møddingsplads.

Herning Kommune vurderer, at ansøger overholder BAT i forhold til opbevaring af husdyrgødning.

Fravalgte BAT-virkemidler

Den vejledende emissionsgrænseværdi på ejendommen Nørhedevej 10, Ørnvej er beregnet til 10.595 kg N/år. Den reelle ammoniakemission på ejendommen er 8.563,90 kg N/år i ansøgt drift, hvormed BAT overholdes.

Der er begrænsede muligheder for at reducere ammoniakemissionen, når staldsystemet er fast gulv. Eneste muligheder er overdækning af gyllebeholdere og foderkorrektion.

Det er ikke hensigtsmæssigt at benytte foderkorrektion, da der er store mængder græs i grovfoderrationen.

Herning kommune vurderer, at ejendommen, med de beskrevne tiltag, lever op til de muligheder, der foreligger for det eksisterende byggeri.

Samlet vurdering af BAT

Herning Kommune vurderer, at ansøger har overholdt BAT i forhold til management, ressourceforbrug, fodringsstrategier, opbevaring og udbringning af husdyrgødning. Endvidere vurderer Herning Kommune, at de vejledende emissionsgrænseværdier for og ammoniak er overholdt.

BAT overholdes med de 20 % reduktion i ammoniakfordampningen i stald 1, 3a og 4

For at opnå den bedste tilgængelige teknologi har man gjort en særlig indsats, ved etablering af skraberne i de eksisterende stald med fast gulv og dertil etableres der fast låg på alle gylletankene

Generelt vurderer Herning Kommune, at ansøger er opmærksom på at der løbende kan være gode muligheder for at optimere forureningsbegrænsende foranstaltninger, renere teknologi, minimere forbruget af energi, vand og andre råvarer samt muligheder for at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige. Ligesom det vurderes, at der kan være gode muligheder for, at arbejdsgange og processer kan blive mindre belastende for miljøet.

Oversigt over bilag

Bilag 1: Oversigt over ejendommen, nye bygninger, plansiloer osv.

Bilag 2: Brutto udspretningsareal

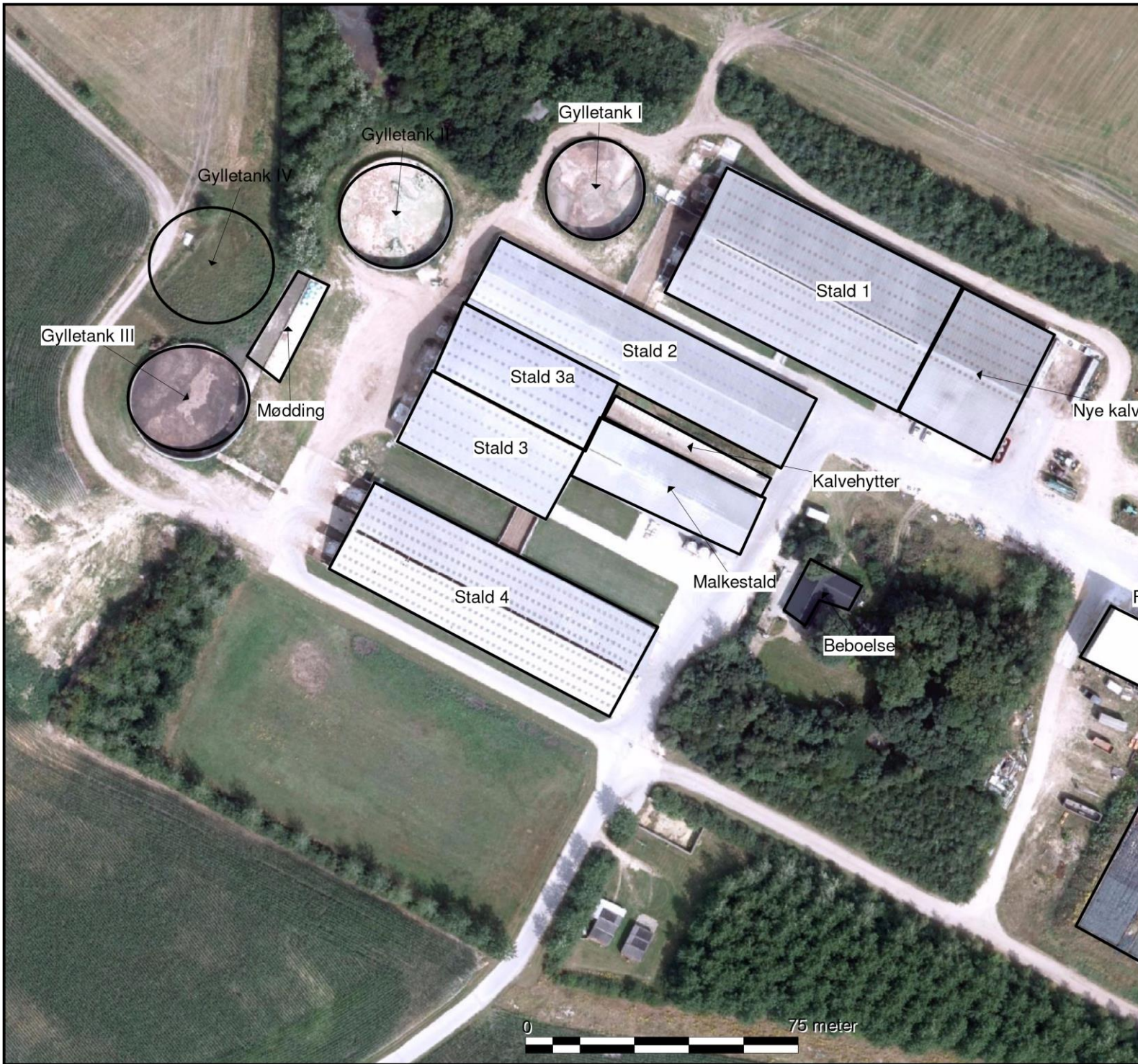
Bilag 3: Udspretningsareal i Herning Kommune

Bilag 4: Transportveje

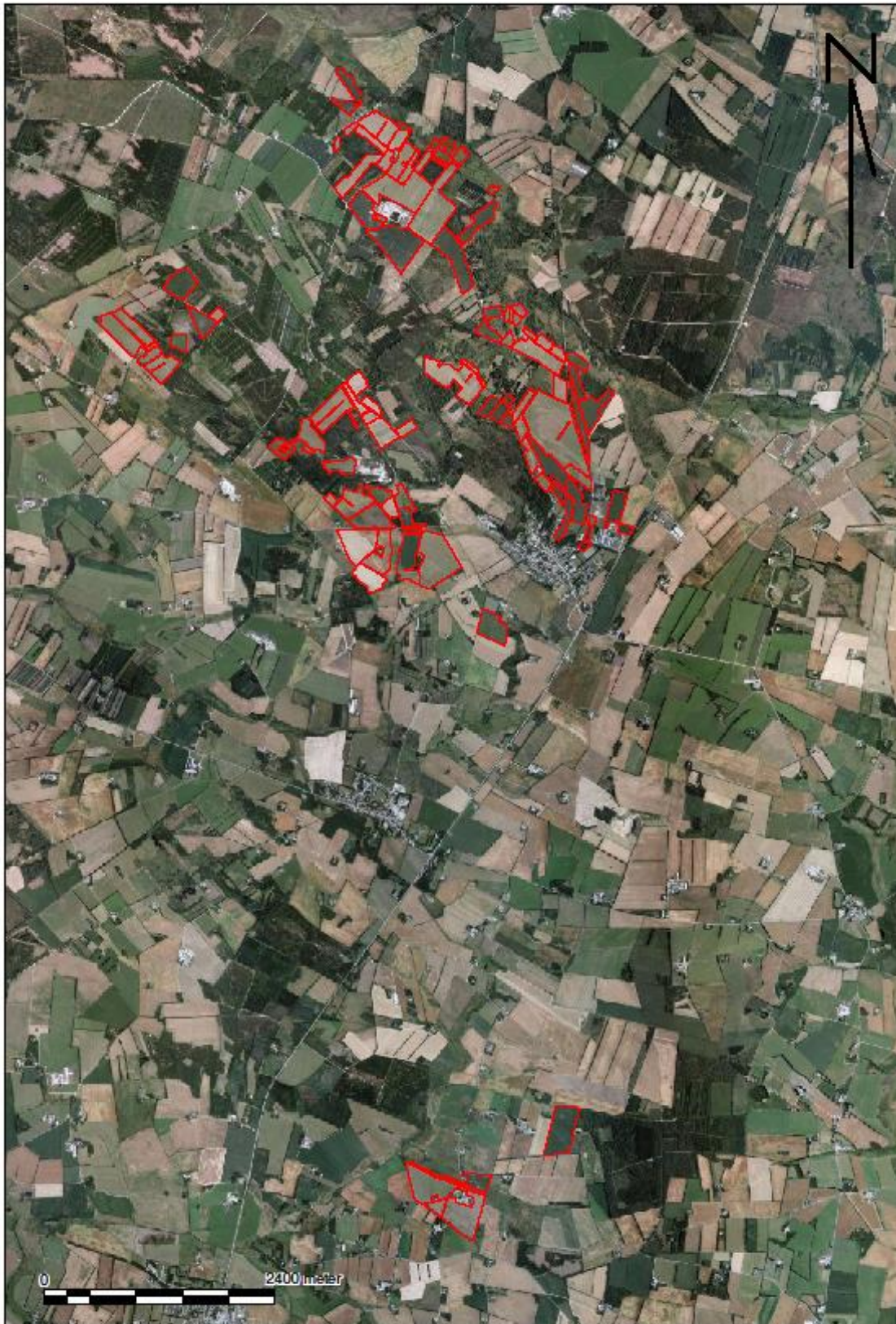
Bilag 5: Konsulenterklæring opbevaringskapacitet

Bilag 6: Arealudtalelse fra anden kommune (§ 45)

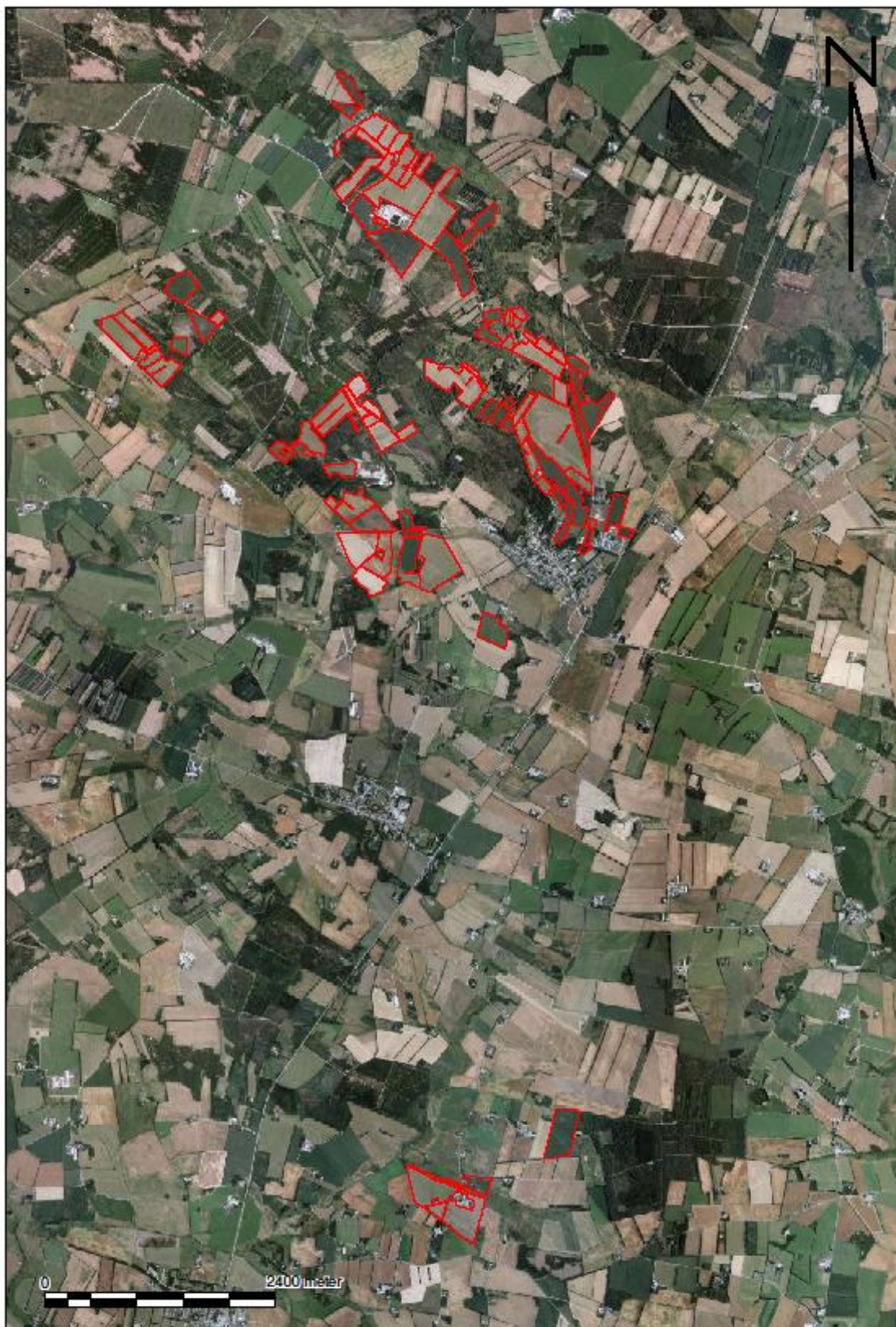
Oversigtskort

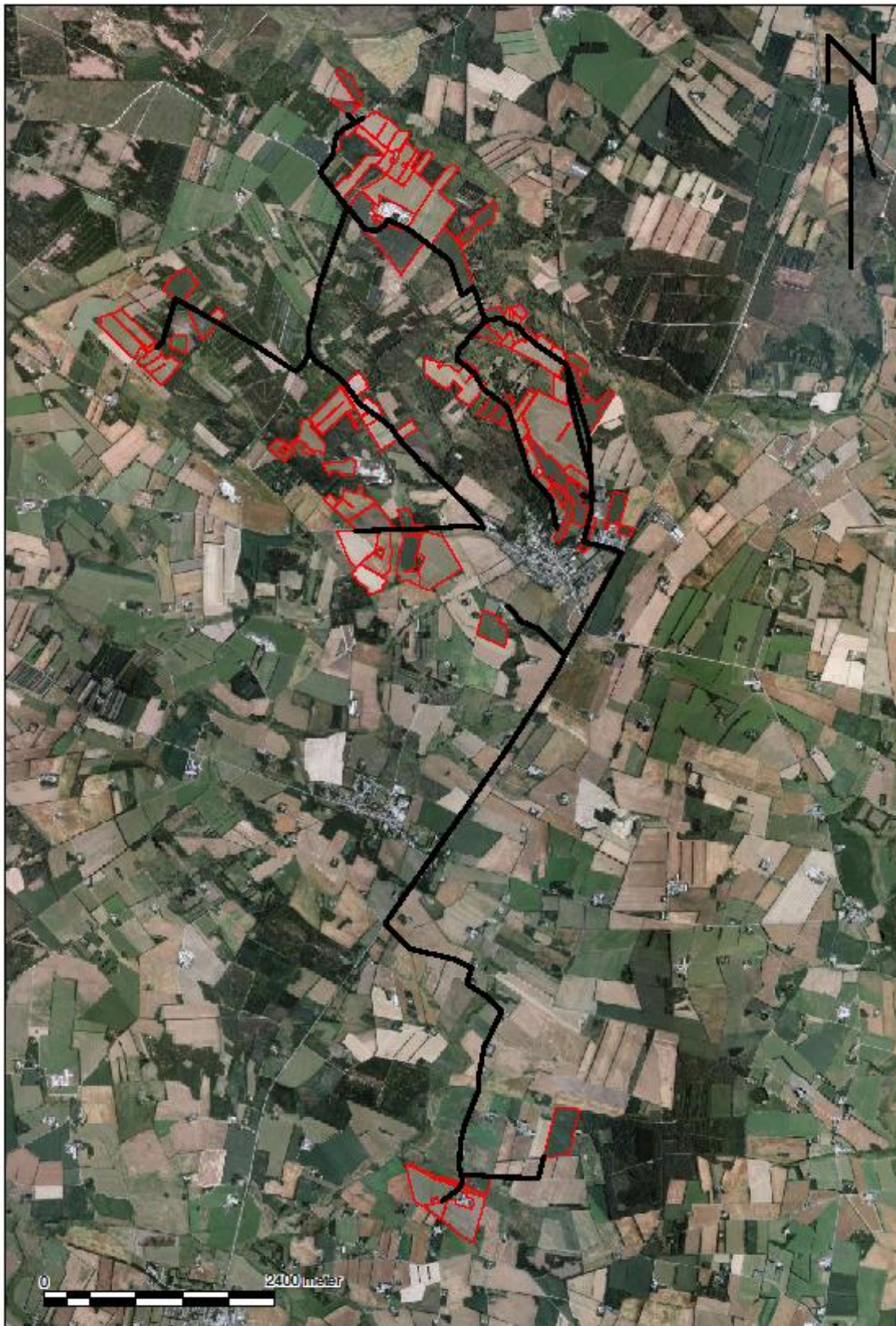
Bruttoarealet

Udspretningsareal i Herring Kommune

Transportveje

Konsulenterklæring

Erklæring om tilstrækkelig opbevaringskapacitet

Navn: Jacob Politiek
Adresse: Nørhedevej 10, Ørnhøj

Besætning på ejendom	Antal	Normproduktion tons*	
		Gylle	Dybstrøelse
Køer	700	20152	877
Opdræt		66	417
Overdækning		- 1210	
I alt		19008	552

*Normproduktionen er inkl. drikkevandsspild, rengøringsvand jf. Landbrugets Byggeblad 95.03-03.

Opgørelse over opbevaringskapacitet for husdyrgødning

	Kapacitet		Tilstrækkelig	
	m ³	mdr.	m ³	mdr.
Gylletank I	2500			
Gylletank II	3000			
Gylletank III	3000			
Gylletank IV	4000			
Ekstra kapacitet Sandbækvej	600			
Lejer	1200			
Ialt	14300	9	14256	9

Undertegnede ejer/forpagter indestår for rigtigheden af ovenstående oplysninger om den nuværende og den projekterede opbevaringskapacitet.

Sted _____

Dato _____

_____
Ejer/forpagters underskrift

Undertegnede konsulent attesterer herved, at ejendommens anlæg til opbevaring af husdyrgødning opfylder de krav om udbringning, udnyttelse og opbevaring af husdyrgødning i landbrug og andre virksomheder med dyrehold, som er fastsat i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Kolind, den 3. november 2016

_____
Konsulentens underskrift

Arealudtagelse fra Ringkøbing/Skjern Kommune

Returadresse
Land og Vand, Landbrug
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

Ringkøbing-Skjern Kommune

Sagsbehandler
Frank Boddum
Direkte telefon
9974 1849
E-post
frank.boddum@rksk.dk
Dato

Sagsnummer
17-000786

Herning Kommune

Sendt pr mail til Pernille Kjeldsen, Herning Kommune, e-mail: mikpk@herning.dk

Udtalelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune jf. § 45 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 44 af 11. januar 2016.

Arealudtalelse for arealer beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune drevet af husdyrbruget på adressen Nørhedevej 10, 6973 Ørnvej. Udtalelsen er gældende for følgende arealer: (angivet på bilag 1).

Arealer beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune drevet af husdyrbruget på Nørhedevej 10 6973 Ørnvej	Marknummer ifølge ansøgning	Anvendelse
Udbringningsarealer	73, 74, 75, 76, 78, 79 og 80	Svarende til 2,3 DE/ha i dybstrøelse og kvæggylle

1.1 Husdyrbruget på Nørhedevej 10, 6973 Ørnvej skal jf. ansøgningen overholde/drives med:

- På husdyrbrugets udbringningsarealer må der i alt udbringes gylle/dybstrøelse i alt svarende til 2,3 DE/ha.
- Plantedirektoratets gældende regler for landbrugsbedrifter, der må udbringe en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 DE/ha pr. planperiode, skal overholdes.

- Udbringningsarealernes nitratudvaskning til overfladevandet må ikke overstige, hvad der svarer til et plante-avlsbrug i oplandet til Ringkøbing Fjord

Udover de vilkår der ifølge lovgivning og diverse vejledninger (lovpligtige vilkår) skal stilles for at sikre at ovenstående overholdes, ønsker Ringkøbing-Skjern Kommune at stille følgende vilkår:

1.2 Vilkår:

- Udbringning af husdyrgødning må ikke foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen, eller dækket af sne, eller forud for varslede kraftige regnskyl/store nedbørsmængder.

Miljøvurdering

2.1 Generelt

Følgende vedrørende arealberegningerne er oplyst til Ringkøbing-Skjern Kommune:

	Beregning af	Resultat
Fosfor	Krav om P-overskud overholdt	Ja
	Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet	-19,9 Kg P
	P-tilført pr. ha/år i ansøgt drift	32,8 Kg P/ha/år
	P-fracørsel, arealvægtet gennemsnit	24,4 Kg P/ha/år
	P-overskud/ha/år for ansøgte projekt	8,4 Kg P/ha/år
Nitratberegning overfladevand	DE reduktionsprocent	100 %
	DE max	2,3 DE/ha
	DE reel	2,3 DE/ha
	Kg N/ha DE max	64,4 Kg N/ha
	Kg N/ha DE reel	64,3 Kg N/ha
Nitratberegning grundvand	Ansøgt	44 mg nitrat pr. liter
	Merbelastning (ansøgt – nudrift)	1 mg nitrat pr liter

2.2 Drift

Der er stillet vilkår om det maksimale antal dyreenheder pr. hektar, der må tilføres arealerne via husdyrgødning. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at driften af arealerne, i henhold til generel lovgivning, samt stillede vilkår, er foreneligt med hensynet til beskyttelse af omgivelserne mod væsentlige gener og virkninger fra arealerne.

2.2.1 BAT – bedste tilgængelige teknik

BAT er at betragte som en generel ikke stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme, eller for den sags skyld robuste omgivelser, ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT.

Udbringning af husdyrgødning

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de generelle regler i husdyr- og husdyrgødningsbekendtgørelsen for udbringning af husdyrgødning, som værende tilstrækkelige til at opfylde kravene til BAT for udbringning.

Ringkøbing-Skjern Kommune anser det for værende BAT, at man tager højde for udbringningsarealernes fysiske karakter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Dvs., eksempel jordtype, struktur og hældning samt forhold som regn, vanding og sædskifte.

Der er stillet vilkår om, at udbringning af husdyrgødning ikke må foretages på frossen, vandmættet, oversvømmet, eller snedækket jord, samt forud for varsling om kraftig regn/nedbør. Vilkåret er stillet for at reducere unødigt forurening af vandmiljøet.

2.3 Natur og vand

2.3.1 International natur – beskrivelse

De internationale naturbeskyttelsesområder, er en samlet betegnelse for EF-Habitatområder, EF-Fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder. Hvert internationalt naturbeskyttelsesområde består af et, eller flere af disse udpegede områder.

Målsætningen for Habitat- og Fuglebeskyttelsesområderne er at sikre, eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, de er udpeget for. For Ramsarområder er målsætningen, at beskyttelsen fremmes.

En art anses for at have gunstig bevaringsstatus, når undersøgelser peger på, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv som levedygtig bestand, samt artens udbredelsesområder sandsynligvis ikke er i tilbagegang. Nærmeste internationale naturområder er habitatområde Skjern Å, som ligger ca 18 km fra husdyrbrugets arealer. Alle arealerne ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord.

For beskrivelser af de internationale naturområder henvises til Naturstyrelsens hjemmeside www.naturstyrelsen.dk

2.3.2 Vandmiljøet

En del af husdyrbrugets arealer ligger ved, eller i oplandet til vandløb.

Det er kommunens vurdering, at almindelig landbrugsdrift på vandløbsnære arealer ikke vil påvirke vandløbskvaliteten i væsentlig grad. Med kravene om 2 meter bræmmer langs væsentlige vandløb, vil påvirkningen på vandløb fra landbrugs relateret arealdrift være yderst minimal.

2.3.3 Jordtype og eventuelle dræn

Ejendommens ejede/forpagtede udbringningsarealer i Ringkøbing-Skjern Kommune består af i alt 44,35 ha og arealerne er, ifølge ansøgningen, beliggende på JB1 jorde. Ingen af arealerne er ifølge ansøgningen dræned.

2.3.4 Sædskifte

På alle marker er der valgt et K12 sædskifte, hvilket svarer til referencesædskiftet for husdyrbruget. Eftersom ansøger har valgt samme sædskifte som referencesædskiftet for alle marker, er beregningerne af kvælstofudvaskningen og fosforoverskuddet foretaget på baggrund af referencesædskiftet.

Der er derfor ikke stillet krav til specifikke sædskifter, idet ansøger ikke har anvendt "sædskifte" som virkemiddel for at reducere udvaskningen af næringsstoffer til vandmiljøet.

På alle marker er der valgt et K12 sædskifte, hvilket svarer til referencesædskiftet for husdyrbruget i kraft af, at husdyrbruget anvender et forhøjet harmonital på 2,3 for visse kvægbedrifter.

Eftersom ansøger har valgt at anvende et forhøjet harmonital fastlåses referencesædskiftet til K12, og der er ikke mulighed for at anvende ændrede sædskifter som virkemiddel.

2.3.5 Bilag IV-arter

Ringkøbing-Skjern Kommune har ingen aktuelle registreringer af plantearter, der står på Habitatdirektivets Bilag IV, på ejendommens udbringningsarealer. Det er endvidere Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at plantearterne næppe findes på udbringningsarealerne.

Følgende dyrearter kan tænkes, at forekomme i Ringkøbing-Skjern kommune: Småflagermus, Markfirben, Odder, Spidssnudet frø og Strandtudse, samt visse vandtilknyttede insekter. Arterne er næppe tilknyttet driftsbygningerne, men nedenstående arter kan muligvis have levested, fødesøgningsområde, eller opholdssted i habitater tilknyttet, eller i nærheden af udbringningsarealerne:

- Småflagermus: Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes negativt af driften af husdyrbruget.
- Odder: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb, sø eller fjord, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.
- Markfirben: Er udbredt i store dele af landet, men trues næppe af driften af husdyrbruget.
- Visse vandtilknyttede insekter: Kan være tilknyttet nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Disse påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges, eller gror til.
- Spidssnudet frø og strandtudse: Kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger ingen aktuelle registreringer. Padder påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges eller ændrer karakter.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel
- At driften af arealerne i Ringkøbing-Skjern Kommune ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

2.3.6 Risikoarealer

Landbrugsdriften på arealer, som enten skråner, eller afvandes, bør tilrettelægges således, at fosfortilførslen til vandområderne minimeres.

Der er ingen af ejendommens udbringningsarealer, som skråner 6 grader, eller derover mod vandområder. Det er derfor vurderet, at der ikke er særlig risiko for overfladestrømning af fosfor fra ejendommens udbringningsarealer til vandmiljøet.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at landbrugsdrift, herunder udbringning af husdyrgødning i henhold til gældende regler på de vandløbsnære arealer, ikke vil påvirke flora og fauna i vandløbene negativt.

2.3.7 Fosforbelastning til vandområde

Ifølge ansøgningen afvander udbringningsarealerne til Natura 2000-området Ringkøbing Fjord

Ifølge ansøgningen ligger alle udbringningsarealerne i Ringkøbing-Skjern Kommune i "PKlasse 0". Disse arealer udløser derfor ikke som udgangspunkt skærpede krav til ejendommens fosforoverskud, idet de generelle harmoniregler generelt anses tilstrækkelige til beskyttelse af Natura 2000-området mod fosfortilførsel fra arealerne.

Fosforoverskuddet overholdes på bedriftsniveau og der stilles derfor ikke vilkår vedr. fosfor. Ringkøbing-Skjern kommune forventer, at Herning kommune medtager arealerne i Ringkøbing-Skjern kommune i den samlede vurdering af projektets påvirkning af Natura2000 områderne.

2.3.8 Nitrat til overfladevand

Alle udbringningsarealer i Ringkøbing-Skjern Kommune ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord, som er et kvælstofsårbart Natura 2000-område. Udbringningsarealerne ligger dog ikke i nitratklasserne I, II eller III, hvilket betyder, at nitratudvaskningen fra arealerne til overfladevandet som udgangspunkt er reguleret af de generelle harmoniregler, som ifølge ansøgningen er overholdt.

Ifølge ansøgningen kan der på bedriftens udbringningsarealer tillades et husdyrtryk på 2,3 DE/ha, hvilke svarer til, at kvælstofbelastningen til overfladevandet (DE_{max}) er 64,4 kg N/ha/år. Det ansøgte husdyrtryk er 2,3 DE/ha, hvilke svarer til at kvælstofbelastningen til overfladevandet (DE_{reel}) er 64,3 kg N/ha/år.

Udbringningsarealerne i Ringkøbing-Skjern Kommune er beliggende i oplandet til Ringkøbing Fjord, hvor husdyrtrykket har været stigende siden 2007 og hvor nitratudvaskningen derfor skal reduceres til hvad der svarer til et planteavlbrug. Ringkøbing-Skjern Kommune forventer derfor, at Herning Kommune med vilkår sikrer, at husdyrbrugets nitratudvaskning til overfladevandet ikke overstiger, hvad der svarer til et planteavlbrug.

2.3.9 Ammoniak

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er registreret som beskyttede naturtyper. Flere af udbringningsarealerne ligger umiddelbart op til § 3-beskyttede naturområder (se bilag 2). Der er tale om § 3 mose.

Ingen af udbringningsarealerne skræner mere end 6 grader ned mod § 3-beskyttet natur og det er derfor Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke vil være væsentlig risiko for, at overfladestrømning vil påvirke den § 3-beskyttede natur.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på den baggrund, at § 3 naturområdet ikke vil blive væsentlig påvirket af udbringning af husdyrgødning på de nærliggende markarealer, og at de generelle regler for udbringning er tilstrækkelige til at beskytte området imod påvirkning af tilstanden.

Umiddelbart nord og øst for udbringningsarealerne ligger §3 mose. Idet der ikke sker væsentlig ændring i drift af arealerne, vurderes det, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af naturområderne.

Ingen af udbringningsarealerne grænser op/ligger umiddelbart op til § 3-beskyttede ammoniakfølsomme naturområder (Kategori 1-Natur) beliggende indenfor Natura 2000områder.

Der er ingen af udbringningsarealerne, der grænser umiddelbart op til Natura 2000 naturområder, som er ammoniakfølsomme (Kategori 1 natur). Kommunen vurderer, at de generelle regler for udbringning af husdyrgødning er tilstrækkelige til at beskytte §3 områderne imod tilstandsændringer og væsentlig påvirkning.

Herudover er det Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke er andre naturområder, herunder andre Natura 2000-områder, der ikke er beskyttet tilstrækkeligt mod ammoniak fra den ansøgte arealdrift. Vurdering er baseret på baggrund af de store afstande til de andre naturområder.

På baggrund af ansøgningen og oplysninger fra ansøger vurderes det, at driften af udbringningsarealerne ikke ændres væsentligt i forhold til den hidtidige drift. Markdrift i form af omlægning, gødsning, sprøjtning og andre jordbrugsaktiviteter vurderes ikke at give anledning til væsentlig merbelastning af områdets beskyttede naturområder.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af ansøgningen, at de lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt, vilkår i miljøgodkendelsen, samt udmeldinger fra Miljøstyrelsen, at tilstanden af naturområderne omkring husdyr-

brugets udbringningsarealer ikke vil ændres væsentligt, som følge af ansøgte projekt. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke er forhold, som kan begrunde en skærpelse af de generelle beskyttelsesniveauer i husdyrloven.

2.3.11 Grundvand:

Arealerne ligger i område med almindelige drikkevandsinteresser.

Beskyttelsen af grundvandet mod nitratudvaskning fra rodzonen er i husdyrloven rettet mod de nitratfølsomme indvindingsområder.

Udbringningsarealerne ligger ifølge Miljøstyrelsens kortværk uden for nitratfølsomme indvindingsområder. Arealerne er derfor ikke omfattet af et skærpet beskyttelsesniveau for kvælstofudvaskningen fra rodzonen, idet de generelle harmoniregler anses for tilstrækkelige til at beskytte grundvandet mod kvælstofudvaskning fra arealernes rodzone.

Det er derfor vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig nitratpåvirkning af grundvandet herunder de nitratfølsomme indvindingsområder.

2.4 Projektets sandsynlige miljøpåvirkning

Der vil sandsynligvis ske en påvirkning af det omgivende miljø, men det er vurderet ud fra ovenstående, at påvirkningens varighed, hyppighed og reversibilitet ikke vil være af sådant omfang, at driften af arealerne vil få væsentlig indflydelse på miljøet, idet alle lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt.

Ringkøbing-Skjern Kommune har ikke en viden, der kan begrunde at de generelle beskyttelsesniveauer skal skærpes yderligere, idet det og de stillede vilkår vurderes tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod væsentlige virkninger som følge af driften af arealerne.

2.5 Konklusion

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

- Ansøgt arealdrift i Ringkøbing-Skjern Kommune kan godkendes, idet driften herunder afsætning af husdyrgødning ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af § 7 beskyttede naturområder, Natura 2000 områder overbelastet med fosfor (Ringkøbing Fjord), kvælstofsårbare Natura 2000-områder (Ringkøbing Fjord), grundvand herunder nitratfølsomme indvindingsområder samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Derudover er det vurderet, at arealdriften i Ringkøbing-Skjern Kommune ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at den ansøgte arealdrift i Ringkøbing-Skjern Kommune ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

- Der anvendes den bedst tilgængelige teknik til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Kort- og matrikelstyrelsen. Copyright Kort- og matrikelstyrelsen 1992 /KD.86.1033.

Luffotos – Danmarks Digitale Ortofoto – er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Cowi. **DDO ©, Copyright COWI.**

Bilag 1: Kort med de arealer udtalelsen omfatter

Bilag 2: Kort med eventuelle restriktioner

